
ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

თემა: საქართველოს მოსახლეობის დემოგრაფიული
განვითარების პერსპექტივა

სტუდენტი : ნინო კვაცაშვილი

ხელმძვანელი: ვაჟა ლორთქიფანიძე

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Faculty of Social and Political Sciences

Topic: Prospective Demographic Development of Georgian Population

Student: Nino Kvatsashvili

Head of : Vazha Lortkipanidze

სარჩევი

აბსტრაქტი.....	4
ABSTRACT	5
შესავალი	6
1 საქართველოს დემოგრაფიული განვითარება 20 საუკუნესა და 21 საუკუნის დასაწყისში	7
1.1 საქართველოს დემოგრაფიული განვითარებამე 20 საუკუნეში	14
1.2 საქართველოს დემოგრაფიული განვითარება 21 საუკუნის დასაწყისში.....	19
1.3 დემოგრაფიული ვითარება თანამედროვე საქართველოში.....	23
2.....	27
საქართველოს დემოგრაფიული განვითარების პერსპექტივები	27
2.1 საქართველოს დემოგრაფიული განვითარება მოკლე და საშუალოვადიან პერსპექტივებში (გაეროს ექსპერტთა შეფასებით)..	41
2.3.....	46
საქართველოს დემოგრაფიული განვითარება მოკლე და საშუალოვადიან პერსპექტივაში ქართველ ექსპერტთა შეფასებით.....	46
3.3.....	48
საქართველოს მოსახლეობის განვითარების გრძელვადიანი პერსპექტივები.....	48
3.....	52
დემოგრაფიული პოლიტიკა როგორც დემოგრაფიული ვითარების გამოსწორების აუცილებელი პირობა.	53
3.1 დემოგრაფიული პოლიტიკის არსი და მისი გატარების აუცილებლობა	64
3.2.....	65
საქართველოში მიმდინარე დემოგრაფიული პოლიტიკის ღონისძიებათა მიმოხილვა.....	65
3.3.....	69
დემოგრაფიული პოლიტიკის ცალკეული ღონისძიებები.....	69
დასკვნა	76

საქართველოს მოსახლეობის დემოგრაფიული განვითარების პერსპექტივები

აბსტრაქტი

საქართველოს მოსახლეობის დემოგრაფიული განვითარების პერსპექტივა აქტუალური და მნიშვნელოვანი თემაა როგორც საქართველოსთვის ისე მთლი მსოფლიოს ქვეყნებისთვის.

საქართველოს მოსახლეობის დემოგრაფიული განვითარება 21 საუკუნის მნიშვნელოვან თემად შეიძლება მივიჩნიოთ, თუ გავითვალისწინებთ შექმნილ პრობლემებს ჩვენს ქვეყანაში. აღნიშნულ ნაშრომში საუბარია ქართველ ექპერტთა და დემოგრაფთა შეფასებებზე მიმდინარე პოოცესებზე. ქვეყნის პოლიტიკაზე და ღონისძიებზე რომელებიც მიძღვნილია დემოგრაფიულ პრობლემებზე.

დემოგრაფიული ვითარება რაც აწუხებს ქვეყანას ერთ -ერთი მნიშვნელოვანი პირობაა ქვეყნის განვითარების როგორც ეკონომიკურად ისე ცოიალურად . ქვეყანაში შექმნილი დემოგრაფიული ფონი ყურადსაღბი და გასათვისებელია როგორც ქვეყნის მმართველთა ისე თითოეული მოქალაქის .

ქვეყნის ხელისუფლება აქტიურადაა ჩრთული დემოგრაფიული პრობლემების გამოსასწორებლად . ტარდება აქტიური ღონისძიებები როგორც ხელისუფლების ისე საპატრიაქოს მხრიდან, რათა დემოგრაფიული პრობლემა იქნას მოგვარებული.

იმის გათვალისწინებით, რომ ქვეყანაში ბოლო 25 წლის მანძილზე მოსახლეობა საქსტატის მონაცემებით 30 % ით შემცირდა, მიუხედავად იმისა რომ ბუნებრივი ამტების კოეფიციენტი დადებითია. იცლება მალმთიანი სოფლების მოსახლეობა და ქვეყანიდან დიდია გარე მიგრაციები . ასევე თითქმის ყველა რეგიონში მოსახლეობა მცირდება. ეს ფაქტორები იწვევენ მოსახლეობის დონის კლებას. უნდა გატარდეს უამრავი ღონისძიება ქვეყნის საკეთილდღეოდ. რათა ქვეყანა არ დადგეს დემოგრაფიული კატასტროფია წინაშე.

შობადობის შემცირება, ასევე სიკვდილიანობის ზრდა, სქესობრივ-ასაკობრივი სტრუქტურა, მოსახლეობის ბუნებრივი მატების შემცირება, აბორტების საგანგაშო მონაცემები, გარე და შიდა მიგრაციის კომპროლი დემოგრაფიული პროცესების ყველაზე მნიშვნელოვანი მოვლენებია. სწორეს ეს ფაქტორებია ისინი რასაც დემოგრაფიული პოლიტიკა ითვალისწინებს. სწორედ ამ მოვლენებზე გვექნება საუბარი მოცემულ ნაშრომში.

ABSTRACT

The perspective of demographic development of Georgian population is the topical and important issue for both Georgia and all over the world countries.

The demographic development of the Georgian population can be considered as an important topic of 21st century, considering the problems created in our country. The above mentioned work speaks about Georgian experts' and demographers' assessment on the current processes, also on country's politics and events dedicated to demographic problems.

The demographic situation because of which worries the country is one of the most important conditions for the development of the country as economically also socially. The demographic background created in the country is noteworthy and internalizing for both the country's governors as well as for each citizen.

The country's government is actively involved in improving the demographic problems. Active measures are taken from both the government and the patriarchate, in order to be resolved the demographic problem.

Considering that in the last 25 years the population has decreased by 30%, despite the fact that the natural growth coefficient is positive. The inhabitants of high mountain villages have been displaced from the population. External migrants from the country are great. The population is also reduced in almost all regions. These factors lead to decrease in population levels. A lot of events should be taken for the country's well-being, so that the country will not stand before a demographic catastrophe.

The decrease in birth rate, the increase in mortality, the sex-age structure, the reduction of the natural population, the abortions alarming data and external and internal migration control are the most important events in the demographic processes. These are those factors that the demographic policy takes into account. We will talk about exactly these events in the mentioned work.

შესავალი

საქართველოს მოსახლეობა ბოლო 25 წლის აღწერების მონაცემებით რომელიც საქსტატის მიერაა გამოქვეყნებული ყველაზე მრავალრიცხოვანი იყო 1992 წელს და შეადგენდა 5 467 000 კაცს. ცნობილი მიზეზების გამო, 1990-იანი წლებიდან საქართველოში მოსახლეობა გამუდმებით მცირდებოდა და 2014 წლის აღწერის მონაცემებით, 3 713 804 კაცი შეადგინა. ეს მდგომარეობა უკვე მიგვნიშნებს რომ ბოლო 25

წლის მანძილზე სწრაფად მცირდება მოსახლეობა , იმდენად სწრაფად რომ მოსახლეობა 30 % ითაა შემცირებული. საგანგაშოა ეს ვითარება.

შობადობის შემცირების შედეგად, თუ გავითვალისწინებთ ქართველ ექსპერტთა შეფასებებს და საქ სტატის მონაცემებს 2030 წლისათვის მოსახლეობის საერთო რაოდენობა 16,4%-მდე მცირდება 15 წლამდე ასაკის მოსახლეობა , 16,9%-მდე გაიზრდება 65 წელს გადაცილებულთა წილი. მცირდება შრომისუნარიანი მოსახლეობის წილი ქვეყანაში, რაც გარკვეულ პრობლემებს შეუქმნის ქვეყნის დემოგრაფიულ და ეკონომიკურ განვითარებაში.

სწორედ ამ პრობლემებზე და დემოგრაფიულ პოლიტიკაზე ვისაუბრებთ. განვიხილავთ ქართველი დემოგრაფთა და ექსპერტთა შეფასებებს , ასევე გაეროს ექსპერტთა და საქ სტატიდ მონაცემებს.გსწავლით არსებულ დემოგრაფიულ პოლიტიკას და პრობლემების გადაჭრის გზებს .

1 საქართველოს დემოგრაფიული განვითარება 20 საუკუნესა და 21 საუკუნის დასაწყისში

საქართველოს დემოგრაფიული განვითარება უხსოვარი დროიდან იწყება მოკლედ მსურს მიმოვიხილო ჩვენი ქვეყნის გავითარების ისტორია და შევეხო იც ვლილებას რომელიც მომდინარეობდა 20 საუკუნიდან 21 საუკუნის დასაწყისში.

ჩვენი ქვეყანა ევროპისა და აზიის გასაყარზე კავკასიაში მდებარეობს , დასავლეთიდან შვი ზღვა ჩრდილოეთით რუსეთის ფედერაცია სამხრეთით სომხეთი და თურქეთი, ხოლო სამხრეთ-აღმოსავლეთით კი აზერბაიჯანი. მდებარეობიდან გამომდინარე სახმელეთო საზღვრებით საქართველო აკავშირებს დასავლეთისა და აღმოსავლეთის ქვეყნებს ევროპისა და აზიის დამაკავშირებელი აბრეშუმის გზით. შავი ზღვით ვუკავშირდებით შავი ზღვისპირეთის ქვეყნებს ხოლო ბოსფორისა და

დარდანელის სრუტით ხმელთაშუა აუზის ქვეყნებს და გიბრატალის სრუტით კი მთელს მსოფლიოს.

საქართველო დაყოფილია 12 ისტორიულ-სტატისტიკურ რეგიონად, რომლებიც განსხვავდება ტერიტორიული, სოციალური და ეკონომიკური მახასიათებლებით. ზომით ყველაზე დიდი რეგიონი თითქმის 5.6-ჯერ აღემატება ყველაზე პატარას. მოსახლეობის მიხედვით, ყველაზე პატარა რეგიონში, ყველაზე დიდ რეგიონთან შედარებით, თითქმის 17-ჯერ ნაკლები მაცხოვრებელია (არ იგულისხმება თბილისი). საქართველოში ერთ კვადრატულ კილომეტრზე მოსახლეობის სიმჭიდროვე 65.2-ს შეადგენს. თუმცა, თბილისში მოსახლეობის სიმჭიდროვე ერთ კვადრატულ კილომეტრზე 2,210 მაცხოვრებლით (გათვალისწინებულია ქალაქის ურბანული და ასევე, მიმდებარე არაურბანული ტერიტორიები) განისაზღვრება. თბილისი ყველაზე დიდი ურბანული ზონაა, სადაც ქვეყნის მთლიანი მოსახლეობის თითქმის 1/3 ცხოვრობს. ბათუმი - მეორე ყველაზე დიდი ქალაქი, თითქმის 7-ჯერ მცირეა თბილისზე.¹

უზარმაზარი განსხვავება დედაქალაქსა და სხვა ურბანულ ზონებს შორის არსებითად ამდაფრებს ქალაქისა და სოფლის ტიპის დასახლებებად დაყოფას - ქვეყნის ურბანული მოსახლეობის უდიდესი ნაწილი მხოლოდ თბილისსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში არის თავმოყრილი, ხოლო ყველა სხვა რეგიონში სოფლის მოსახლეობა დომინირებს. საშუალო ზომის ურბანული ტერიტორიების ნაკლებობა (ან მათი წარმომადგენლობის ნაკლებობა) იწვევს უთანაბრობას ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებაში.

რაც შეეხება ფიზიკურ გეოგრაფიულ მდებარეობას საქართველო მდებარეობს ალპურ-ჰიმალაური დანაოჭების ვრცელ სარტყელში . იწყება ატლანტის ოკეანის სანაპიროდან და და მოიცავს მთელ შავი ზღვისა და ხმელთაშუა ზღვის მთიან ნაწილს, ასევე წინა აზიასა და ჰიმალაის მთებს. საქართველო მდებარეობს სუბტროპიკულ კლიმატის უკიდურეს ჩდილოეთ ნაწილში. აქ ჩამოყალიბებულია სუბტროპიკული

¹(პროგრამა, 2018-2021)

კლიმატური სარტყელის ყველა ტიპი, ნოტიო სუბტროპიკული, ზომიერად მშრალი , ზომიერად ნოტიო დამშრალი კონტინენტური.

კონტინენტურ გეოგრაფიული თვალსაზრისითაც ასევე მნიშვნელობანი მდებარეობა გვიჭირავს მდებარეობის გამო. საქართველო ძველთაგანვე აკავშირებდა დასავლეთისა და აღმოსავლეთის ცივილიზაციებს .

საქართველოს ტერიტორიული ფართობი დღეისათვის შეადგენს 69700 კვ. კმ-ია. მოსახლეობის რაოდენობა 2019 წლის 1 ივნისის საქ სტატის მონაცემებით შეადგენს 3 723 500 ადამიანს.

მსურს მოვიყვანო საქსტატის მონაცემები ბოლო 6 წლის მანძილზე ცხრილის სახით და ამ მონაცემებით განვაგრძო თემა რომელიც მსურს წარმოგიდგინოთ და რაც ამჟამად ძალიან აქტუალური და საინტერესოა, საქართველოს მოსახლეობის დემოგრაფიული განვითარების პერსპექტივა.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
მოსახლეობისრიცხოვნობა	1	3	3	3	3	3	3
იანვრისმდგომარეობით, ათასიკაცი	718.4	716.9	721.9	728.6	726.4	729.6	723.5
ცოცხლადდაბადებულთარიცხოვნობა, კაცი	49 657	60 635	59 249	56 569	53 293	51 138	...
გარდაცვლილთარიცხოვნობა, კაცი	48 564	49 087	49 121	50 771	47 822	46 524	...
ქორწინებათარაოდენობა, ერთეული	34 693	31 526	29 157	25 101	23 684	23 202	...
განქორწინებათარაოდენობა, ერთეული	8 089	9 119	9 112	9 539	10 222	10 288	...

იმიგრანტთარიცხოვნობა, კაცი	92 458	82 161	92 557	90 228	83 239	88 152	...
ემიგრანტთარიცხოვნობა, კაცი	95 064	88 704	95 965	98 288	85 451	98 935	...

საქ სტატის მიერ ბოლო 2019 წლის 1 ივნის მონაცემები ..²

ამ მონაცემებიდან თვალსაჩინოა და ყველასთვის ცნობილი ფაქტი რომ საქართველოს მოსახლეობა საგრძნობლად მცირდება ბუნებრივი მატება საქ სტატის მონაცემებით 2018 წლის ჩათვლით

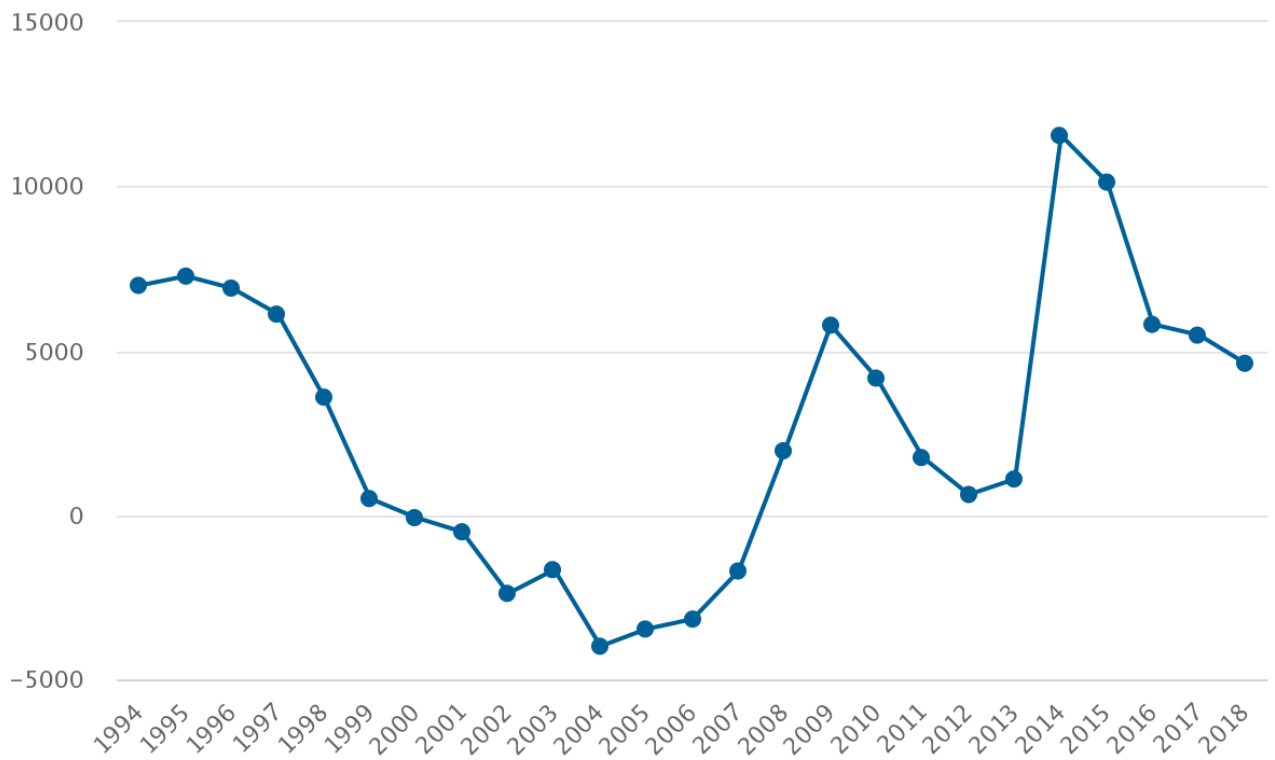
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ბუნებრივიმატება, კაცი	622	093	111	548	128	798	471
ბუნებრივიმატება, 1 000 კაცზე	0.2	0.3	3.1	2.7	1.6	1.5	1.2

ბუნებრივი მატება ასევე საქ სტატის მონაცემებით რეგიონებსა და თვითმმართველ ერთეულებში ..³

²(<https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/316/mosakhleoba-da-demografia>, 2019)

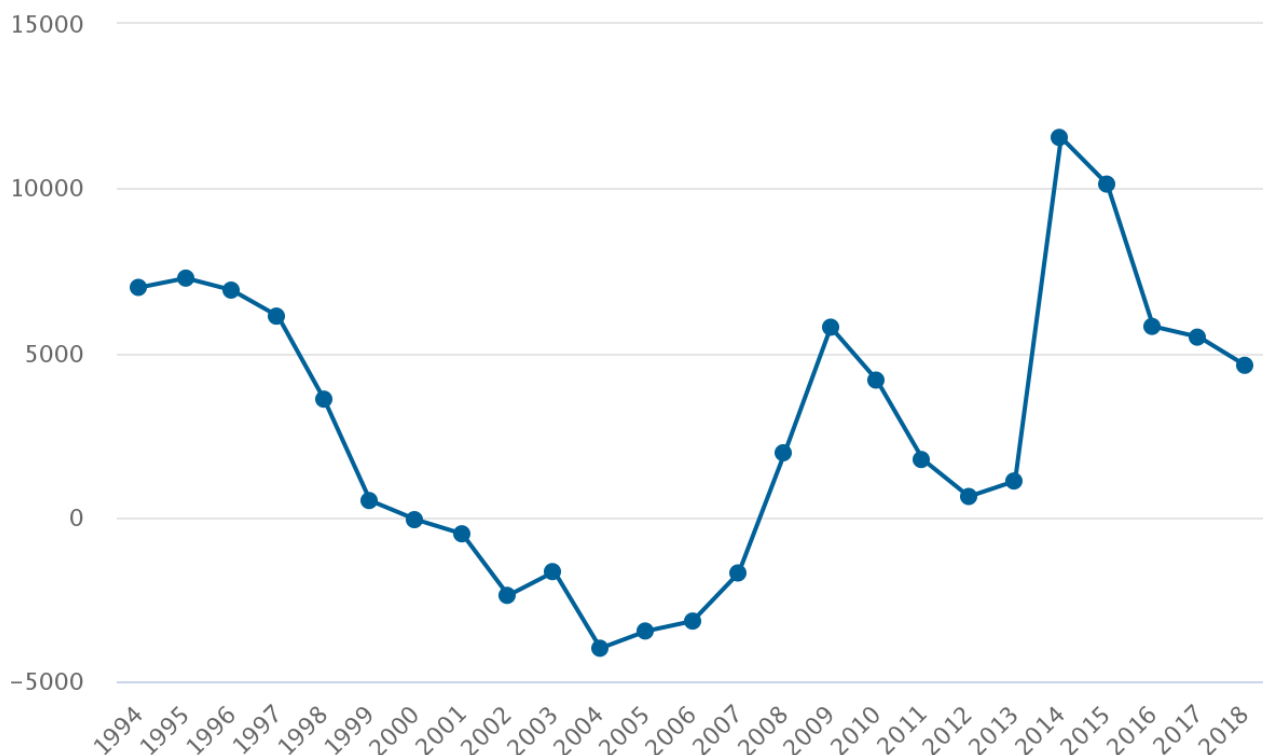
³(<https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/316/mosakhleoba-da-demografia>, 2019)

ბუნებრივი მატება

ბუნებრივი მატების კოეფიციენტი საქსტატის მიხედვით

ბუნებრივი მატება

4

❖ საქართველოს დემოგრაფიული ისტორია უძველესი დროიდან.

საუკუნეთა მანძილზე იცვლებოდა მოსახლეობის რაოდენობა. მონაცემები საქართველოს დემოგრაფიულ მდგომარეობაზე ჯერ კიდევ ქვის ხანიდან ფიქსირდება. იყო კარგი გარემო დასახლებისა და გადარჩენისთვის. 1,7-1,6 მილიონი წლის წინ დასავლეთ საქართველოში გვხვდებოდა მცენარეები როგორცაა მუხა, წიფელი ნაძვი ფიჭვი და სხვა ფართოფოთლოვანი მცენარეები . ნეოლითის ხანაში გვხვდება ღია ნამოსახლარები საქართველოს ტერიტორიაზე . დემოგრაფიულად განვითარება საქართველოში ფიქსირდება მტკვარ- არაქსის და თღიალეთის კულტურაში. უძველეს მონაცემებს ქართველების შესახებ გვაწვდის აპოლონ როდისელის „ არგონავტები“ .. აპოლონ როდისელი გვაწვდის კოლხების შესახებ.იგი აღნიშნავს რომ კოლხეთი მრავალრიცხოვანი ტომია : „მზის ღვთაების შვილის გარშემო ცხოვრობს კოლხების ურიცხვი ტომი ,, ,, კოლხთა მრავალათასიანი ხალხი“, და სხვა ...

⁴(<https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/316/mosakhleoba-da-demografia>, 2019)

ასევე ქართველ ტომთა შესახებ ინფორმაციას გვაწვდის ისტორიის მამა ჰეროდოტე თავის ნაშრომში „ისტორია“, რომელიც ძვ. წ 430 წლით თარიღდება. გარკვევით არ ყავს მოხსენიებული ამგრამ მისი თქმით ქართველი ტომები შავი ზღვის სანაპიროზე ცხოვრობდნენ.

ასევე საინტერესოა მესხთა ტომები რომლებიც ძვ. წ 11 საუკუნიდან ჩანან და მათ ძლიერეზე მეტყველებს ასურული წარწერა წარწერა ძვ, წ 1100 წლით დათარიღებულია.

მოსახლეობა იზრდებოდა ბრინჯაოსა და რკინის ხანაში ჩვენი წელთაღრიცხვის 1 ათასწლეულში და შეადგენდა 400 ათას ადამიანს. ახალი წელთაღრიცხვის დასაწყისში კი 700 ათასს ადამიანს შეადგენდა ..

მოსახლეობის რიცხოვნობის შესახებ ძირითად წყაროს წარმოადგენს აღწერები. საქართველოში მოსახლეობის აწერების ისტორია იწყება ჩვენამდე მოღწეული ცნობებით მე 7 საუკუნეში . სუბათ დავითის ძის ქრონიკებში წერია , რკმ „ ქვეყანა ქართლისა , აღწერეს და წაიღეს“, ..

მეორე აღწერა ისტორიული წყაროებით მე 11 საუკუნის 20 წლებში ბიზანტიის მეფის კონსტანტინე მონომახის მიერ არის ჩატარებული. რიცხოვნობის შესახებ სამწუხაროდ ინფორმაცია არ მოიპოვება ..

შემდეგი ანუ ემსამე აღწერა თარიღდება 1254 წლით. ეს აღწერა ჩტარებულია მონღოლთ ბელადის ბათო ყაენის თაოსნობით რაც ორი მიზანს ემსახურებოდა , სახედრო და ფისკალური .

ივ ჯავახიშვილის მონაცემებით აღწერა ჩატარებულა მთელს საქართველოში და ასევე რუსეთში , ოვსეთში და ა.შ.

ეს აღწერა ემსახურებოდა არამხოლოდ ხალხის რაოდენობის დადგენას არამედ ვენახების პირუტვის აყნების ჟამთააღმწერელის გადმოცემით „ იწყეს აღწერა კაცთაგან და პირუტყვამდე , ყანით ვენახამდე და წალკოტით ბოსტნამდე“.

ივ ჯავახიშვილის გამოთვლებით 6 მილიონ 670 ათასი ანუ დაახლოვებით 7 მილიონი ადამინი ცხოვრობდა ამ დროისათვის საქართველოში..

ამ აღწერის შემდეგ 1779 წლამდე აღწერების შესახებ ინფორმაცია მწირად მოიპოვება და 1770 წლის შესახებ აკადემიკოს ვ.ჯაოშვილის ცნობით მოსახლეობა 761 ათას .ყველაზე მრავალრიცხოვანი ჩვენი ერი ითვლება 13 საუკუნის შუახანებში, 1254 წლის აღწერით საქართველოს მოსახლეობა 8 მილიონს უდრიდა.. დიდი შემოსევების შემდეგ მოსახლეობა ძალიან შემცირდა და 1770 წლის მონაცემებით 761 ათასამდე შემცირდა ხოლო 1800 წლისთვის 675 . 1811-1813 წლებში გავრცელებული შავი ჭირის სახელით ცნობილი ეპიდემიის შედეგად იყო უამრავი გარდაცვალება და მოსახლეობა 400 ათასამდე შემცირდა. 1897 წლის საყოველთაო აღწერის მონაცემებით იმდროინდელ საქვრებში 2 მილიონ 108 ათასი ადამიანი შეადგინა, ანუ 83 წლის შემდგომ მოსახლეობა 5-ეჯრ გაიზარდა. 1926 წლის აღწერით საქართველოს მოსახლეობა შეადგენდა 2 მილიონ 667 ათასს ადამიანს, 1959 წლეს შეადგენდა 4 მილიონ 044 ათასს , ხოლო 1979 წელს 4 მილიონ 993 ათასს. საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში ბოლო აღწერს მონაცემებით მოსახლეობა 1989 წელს შეადგენდა 5 მილიონ 400 ათასს . ყველაზე მრავალრიცხოვანი 1992 წელს 5 მილიონ 467 ათასი კაცი იყო . ამ პერიოდის შემდეგ მიდინარეობს დემოგრაფიული პროცესების დაღმავლობა საქართველოში . ერი მცირდება ყოველწლიურად და სწორედ ამას მიიწინააღმდეგება შეეხოს ჩემი ნაშრომი და მიიწინააღმდეგება შემოგთავაზოთ ჩემებური ხედვა და პერსპექტივა რომელიც არც სიახლეა და ყელასთვის გასათავისებელი და დასაფიქრებელი თუ რა ელოდება ჩვენს მრავალსაუკუნოვან და ძირძველ ერს . ქვეყანაში სადაც ყველა პირობა და რესურსია რომ აღმავალი იყოს გვაქვს სოფლის მეურნეობისთვის ძალიან კარგი კლიმატური პირობები ყველა კუთხე ჩვენი ქვეყნის საცხოვრებლად და არსაშენებლად ხელსაყრელი და პერსპექტიულია. ⁵

1.1 საქართველოს დემოგრაფიული განვითარებამე 20 საუკუნეში.

დემოგრაფიული აღმავლობის , დემოგრაფიული მატებისსაუკუნეა მე20 საუკუნე . საუკუნე როდესაც ერი დიდი მატება და აღმავლობის ეპოქაა. განვითარდა

⁵(თოთამე, საქართველოს დემოგრაფიული განვითარების პროგრამა, 2018)

ყველა კუთხე დასახლებულია. ახლა მინდა ვრცლად მომოვიხილო მე 20 საუკუნე

1926- 2010 წლებში 7 617 ათასიდან 23 437 ათასამდე გაიზარდა და ზრდის ტემპი შეადგენს 307,7 პროცენტია. მოსახლეობის ზრდის ტემპი ჩრდილო კავკასიაში შეადგენდა 1 745 ათასიდან 7 083 ათასამდე , ხოლო სამხრეთ კავკასიაში 5 872 ათასიდან 16 354 მდე გაიზარდა. როგორც ვხედავთ ზრდის ტემპი ჩრდილოეთ კავკასიაში ამ პერიოდისთვის შეადგენს 405,9 პროცენტს ხოლო სამხრეთ კავკასიაში 272,5 პროცენტს.სტატისტიკის მონაცემებით 1960 წლიდან მოსახლეობის რაოდენობა საქართველოში იზრდება .1992 წლიდან კი პირიქით ხდება კლება.

საქართველოს მოსახლეობის ბუნებრივი მოძრაობის აბსოლუტური მონაცემების დინამიკა 1950-2009 წლებში ათწლეულების მიხედვით⁶

წლები	დაიბადა	გარდაიცვალა	ბუნებრივი მატება
1950-1959	799 453	248 048	551 405
1960-1969	850 908	276 034	574 874
1970-1979	792 371	339 014	453 357
1980-1989	833 624	400 560	433 064
1990-1999	623 013	495 258	127 755
2000-2009	502 296	448 712	53 584

⁶(თოთაძე, საქართველოს დემოგრაფიული განვითარების პროგრამა, 2018)

1941- 1945 საქართველოს მოსახლეობის ბუნებრივი მატება შეადგენდა 135 ათას კაცს რაც არც თუ იმდენად ცუდი მაჩვენებელია თუ შევადარებთ ბოლო წლებს 2001-2005 წლებში ბუნებრივი ამტების კოეფიციენტი 5 800 შეადგენდა . ხოლო თუ შევადარებთ ბოლო 2018 წლის მონაცემებს რომელიც მოცემულია საქ სტატის მიერ შეადგენს 4 614 რაზეც რომ ვიმსჯელოთ ძალიან დაბალი მაჩვენებელია .

საქართველოს როგორც დამოუკიდებელი ქვეყნის აღწერა პირველად 2002 წელს ჩატარდა. აქამდე ჩატარებული იყო 1989 წელს . ქვეყანაში მიმდინარე სოციალურ - ეკონომიკური მოვლენებიდან გამომდინარე, როგრიცაასაბჭოთა კავშირის დაშლა, საქართველოს დამოუკიდებლობა, სამოქალაქო ომი, კონფლიქტი აფხაზეთში ასევე სამხრეთ ოსეთში და ეკონომიკის მოშლამ გამოიწვია საქათველოდან გარე მიგრაციები დიდირ აოდენობით ასევე იკლო შობადობამ და ქვეყანაში დაიყო დემოგრაფიულად დაღმავლობის ეპოქა. იწყება შობადობის შემცირება, ბუნებრივი მატება იკლებს როგორც ზემოთ მოყვანილ ცხრილშია აღნიშნული.

საქართველოს მოსახლეობის ბუნებრივი მოძრაობის დინამიკა 1960-2009 წლებში ყოველ 1000 ათწლეულების მიხედვით ყოველ 1000 კაცზე გაანგარიშებით

წლები	დაბადება	გარდაცვალება	ბინებრივი მატება

1960-1969	21,8	7,0	14,8
1970-1979	18,4	7,8	10,6
1980-1989	18,0	8,8	9,2
1990-1999	12,9	10,2	2,7
2000-2009	11,5	10,3	1,2

7

რაც შეეხება დაბადებულთა რაოდენობას მოსახლეობის რომელსაც გავიანგარიშებთ ყოველ 1000 კაცზე ვიგებთ რომ 1960 წლიდან 2009 წლამდე საგრძნობლადაა შემცირებული , 1960 წელს შადგენდა 25პრომილეს, 1980 წელს 18 პრომილეს, 2007 წელს კი ეს მაჩვენებელი 11 -12 პრომილეს უტოლდება

1960 წლიდან 70 იან წლებამდე ბავშვთა შობის ინდექსის კლება გამოწვეულია ძირითადად შობის შიგაოჯახური რეგულირების გზით. ხოლო 1970წლიდან შობადობის კლებას განსაზღვრავენ საქროწინო სტრუქტურის გაუარესებით .

ანუ ქორწინების გარეშე შობადობის წილი 1970 წლიდან 1989 წლამდე. ხოლო 1990 წლიდან ქორწინების გარეშე ბავშვთა შობადობა კვლავ მატულობს .

ასევე 1960 წლიდან 1990წამდე შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტი საგრძნობლად მცირდება 1992 წლის შემდგომ კი ეს კოეფიციენტი საგრძნობლად შემცირდა ..

⁷(თოთაძე, დემოგრაფიული ვითრება საქართველოში და დემოგრაფიული განვითარების პროგრამა, 2016)

მოკლედ გავანალიზებ 20 საუკუნეში მიმდინარე დემოგრაფიულ პროცესებს რაც მნიშვნელოვანია მიუხედავად მე20 საუკუნეში მიმდინარე პოლიტიკურ ეკონომიკური პროცესებისა დემოგრაფიული მდგომარეობა მთლიან მეოცე საუკუნის განმავლობაში მატულობს გარდა 1992 წლისა და ქვეყანაში მომხდარი აღნიშნული პროცესების გამო უკვე მცირდება . ერთო სიტყვით რომ შევაჯამოდ მე 20 საუკუნე დემოგრაფიულად მატების და აღმავლობის ხანად შეიძლება ჩაითვალოს .

ხოლო 20 საუკუნის მიწურულ იმ პროცესებს რომელიც დაკავშირებულია საბჭოთა კავშირის დაშლასთან სამოქალაქო ომთან და ქვეყნიდან დიდი ნაკადებით მიგრაციასთან საგრძნობლად შეამცია ქვეყნის მოსახლეობა და დიდი დემოგრაფიული კატასტროფის საწყისად შეიძლება ჩაითვალოს მე20 საუკუნის მიწურული.

ის პოლიტიკური პროცესები რომელიც დღესდღეისობითაც მიმდინარეობს ის ეკონომიკური სირთულეები რის გამოც ქვეყანა განვითარებად ქვეყნების სიაში იმყოფება დემოგრაფიულად კვლავ განვითარებულად ვრჩებით და ვაგრძელებთ ერის გამრავლებას. ამ ოპტიმისტური განწყობიდან გამომდინარე შემდეგ თავში შევხებით 21 საუკუნის დასაწყისს ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკურ ეკონომიკურ სოლციალურ და დემოგრაფიულ პროცესებს .

1.2 საქართველოს დემოგრაფიული განვითარება 21 საუკუნის დასაწყისში.

იმისათვის რომ გამოსწორდეს ერეზული დემოგრაფიული ვითარება საჭიროა სახელმწიფომ გაატაროს მიზანმიმართული დემოგრაფიული პოლიტიკა და არ შემოიფარგლოს სოციალური პოლიტიკით რაზეც ვფიქრობ ამჟამად ყველაზე დიდი აქცენტია გაკეთებული.

დემოგრაფიული პოლიტიკა სოციალურისგან გასხვავდება იმით რომ მიზანდ უდევს ქვეყნის დემოგრაფიული მდგომარეობის გამსწორება და არა სოციალურის.

21 საუკუნე არც ისე სახარბიელო ჩვენი თმიდან გამომდინარე ქვეყანაში მიდინარე ეკონომიკური კრიზისიდან ასევე ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკური ცვლილებებიდან , ქვეყანას ეცლება უამრავი შრომითი რესურსი და ტოვებს საზღვრებს მიღი მიგრაციაში . კლებაა შობადობასიც, ასევე ქორწინებებშიც , და ამ დემოგრაფიული პროცესების ხარჯზე . დღეს საქართველოს მოსახლეობა 3 723 500 ადამიანს შეადგენს .

გადავდივართ 21 საუკუნის დასაწყისში საქართველოში როგორც დამოუკიდებელ ქვეყანაში სწორედ პირველი საყოველთაო აღწერა ჩატარდა. აღიწერა მთლიანი საქართველოს მოსახლეობა საქსტატის მონაცემებით შეადგენს 4 372 ათასს მოსახლე ხოლო გაროს მოსახლეობის განყოფილების გადახედვით ამ მონაცემებზე გამოაქვეყნა 4 625 ათასი მოსახლე , ეს გადახედვა ოახდინა 2017 წელს .⁸

ამ ფაქტს საქ სტატის ცნობით აქვს შემდეგი დახასიათება რომ რადგან სახლიდან წასულ პირებს საკთრი შინამეოუნეობების წევრებად ასახელებენ ოჯახები იმის გამო რომ გარკვეული სახელმწიფო დახმარება არ მოეხსნათ და აქედან გამომდინარე მოხდა ფაქტების გადახედვა და ხელახალი გადაანგარიშება .

⁸(ლორთქიფანიძე, 2018)

რაც შეეხება მემდგომ აღწერას სსაქართველოს მთელი მოსახლეობის მერე საყოველთაო აღწერას 2014 წელს ჩატარდა რაც სრულ რეალობას ასახავს და არანაირ ჩასწორებას არ საჭიროებს როგორც 2002 წლის შედეგები ამას ადასტურებს საქ სტატი.

2014 წლის მონაცემებით საქართველოს მოსახლეობა შეადგენდა 4 491 ათასს მცხოვრებს.

მსურს მოვიყვანო საქ სტატის მიერ გამოქვეყნებული ცხრილი რომელიც ნათლად აჩვენებს საქართველოს მოსახლეობის განსახლებას რაოდენობების მიხედვით ტერიტორიულ ერთეულებში.

1.4

საქართველოს მოსახლეობა რეგიონების , სქესისა და საქალაქო-სასოფლო დასახლებების მიხედვით 2014 წლის აღწერის შემდეგ⁹

⁹(ჰაკერი, 2017)

	მამაკაცი	ქალი	საქალაქო დასახლება	სასოფლო დასახლება
თბილისი	502 890	605 827	1 078 297	30 420
აჭარა	162 928	171 025	184 774	149 179
გურია	54 660	58 690	31 904	81 446
იმერეთი	258 598	275 308	258 510	275 396
კახეთი	156 154	162 429	71 526	247 057
მცხეთა- მთიანეთი	47 645	46 928	21 259	73 314
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	15 584	16 505	6 970	25 119
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	159 070	171 691	129 391	201 370
სამცხე- ჯავახეთი	78 521	81 983	54 663	105 841
ქვემოქართლი	208 532	215 454	180 118	243 868
შიდა ქართლი	128 282	135 100	105 211	158 171
საქართველო	1772 864	1 940 940	2 122 623	1 591 181

1991 წლის დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ დემოგრაფიული სტატისტიკა საქართველოში მცირდება, რაც დაკავშირებულია ეკონომიკური რესტრუქტურირაციის , ეთნიკური დაპირისპირების შეიარაღებული ქონფლიქტების ასევე მოსახლეობის მაღალი მიგრაციის გადინებიდან გამომდინარე. მოსახლეობის მეორე საყოველთაო აღწერა რომელიც რეალურ შედეგებს იძლევა 5 დან 19 ნოემბრამდე მიმდინარეობდა მთელს საქართველოს კონფლიქტური ტერიტორიების გარდა . (აფხაზეთის , სამხრეთ ოსეთის).

აღწერა ჩატარდა 13000 კვადრატულ კმზე, რაც მთლი საქართველოს ტერიტორიის 82 პროცენტია.

ჩვენს ქვეყანაში თბილისის შემდეგ ყველაზე მრავალრიცხოვანი რეგიონი გახლავთ იმერეთი 1989 წელს იმერეთში 767 ათასი ადამიანი ცხოვრობდა ხოლო 2002 წელს 700 ათასი ხოლო 2014 წელს იმერეთის მოსახლეობა 534 ათასს შეადგენს. უმეტესობამ დატოვას აცხოვრებელი ადგილი და წავიდა ემიგრაციაში ან შეიცვალა სახცოვრებელი შიდა მიგრაციის ფონზე. რეგიონებში ყოველწლიურად ხდება მოსახლეობის შემცირება რაც გამოწვეულია შიდა მიგრაციით ან ემიგრაციით. უჭირს საქართველოს თითქმის ყველა რეგიონს რეკონომიკური თვალსაზრისით. დაბალია თითქმის ყველა რეგიონში შიდადობის მაჩვენებელი წინა წლებთან შედარებით ყოველწლიურად მცირდება მოსახლეობა.

ყველზე მძიმე მაჩვენებელი შგვიძლია გამოვყოთ რაჭა - ლეჩხუმი სადაც თითქმის სოფლების უმეტესოა მოსახლეობისგან დაიცალა ასევე მძიმე მაჩვენებელი ფიქსირდება გურიაში .. შედარებით კარგი დგომარებაა აჭარაში იმერეთსა და კახეთში ქვემო ქართლში და შიდა ქართლში მაგრამ აქაც ბუნებრივი ამტების კოეფიციენტი მცურდება .

რა პროცესების გატარება მოუწევს სახელმწიფოს იმისათვის რომ მოსახლეობის დემოგრაფიული მატება გახდეს პრიორიტეტი? ამ კითხვაზე უამრავი მსოაზრებაა

უამრავი დივიდენდი და წახალისება მოსახლეობისადმი მაგრამ გარდაუვალ პრცესებს წინ ვერ აღვუდგებით .¹⁰

უნდა ვიზრუნოთ ერთად იმისათვის რომ ჩვენი ლამაზი სახელმწიფო შევუნახოთ მომავალ თობებს და დავტოვოთ დიდი ხნით ჩვენი ძირძველი სისხლი და წარსული ვაქციოთ მომავლად.

1.3 დემოგრაფიული ვითარება თანამედროვე საქართველოში

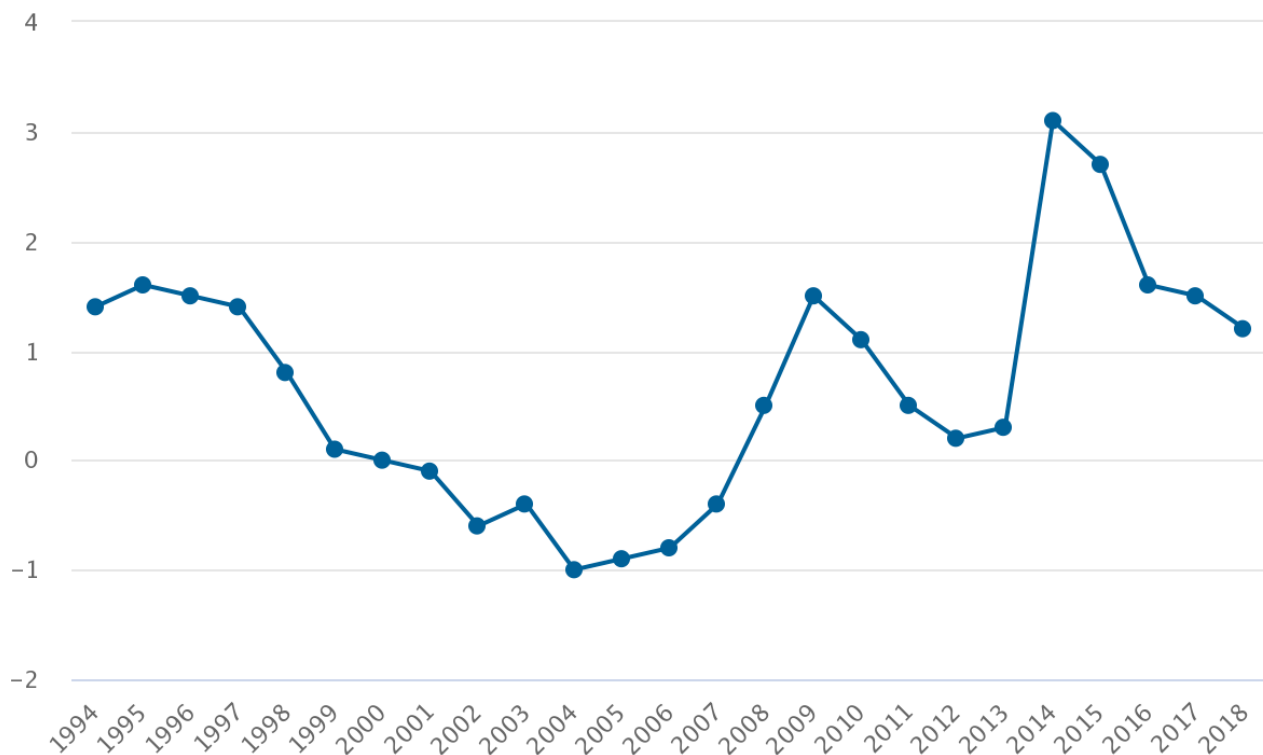
მთელი შესავალი განვიხივთ საქართველოს მოსახლეობის ცვლილებას საუკუნეების მანძილზე , კარგად გავუსვით ხაზი მოსახლეობის რიცხოვნობას და ცვლილებას 21 საუკუნის დასაწყისში . 2019 წლის მონაცემებით საქ სტატი გვაწვდის შემდეგ მონაცემებს

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
მოსახლეობის რიცხოვნობა 1 იანვრის მდგომარეობით, ათასი კაცი	3 718.4	3 716.9	3 721.9	3 728.6	3 726.4	3 729.6	3 723.5
ცოცხლად დაბადებულთა რიცხოვნობა, კაცი	49 657	60 635	59 249	56 569	53 293	51 138	...
გარდაცვლილთა რიცხოვნობა, კაცი	48 564	49 087	49 121	50 771	47 822	46 524	...
ქორწინებათა რაოდენობა, ერთეული	34 693	31 526	29 157	25 101	23 684	23 202	...
განქორწინებათა რაოდენობა, ერთეული	8 089	9 119	9 112	9 539	10 222	10 288	...
იმიგრანტთა რიცხოვნობა, კაცი	92 458	82 161	92 557	90 228	83 239	88 152	...
ემიგრანტთა რიცხოვნობა, კაცი	95 064	88 704	95 965	98 288	85 451	98 935	...

11

¹⁰(ლორთქიფანიძე, 2018)

ბუნებრივი მატების კოეფიციენტი, %

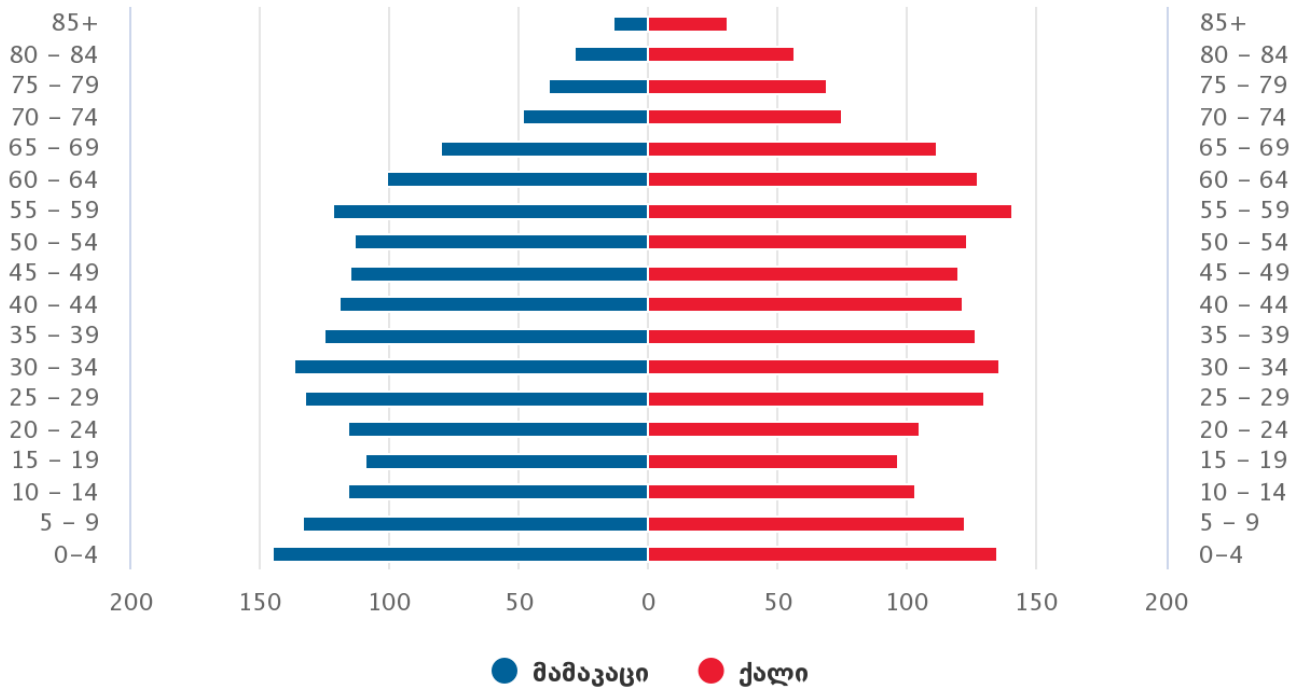

12

¹¹(<https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/316/mosakhleoba-da-demografia>, 2019)

¹²(<https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/316/mosakhleoba-da-demografia>, 2019)

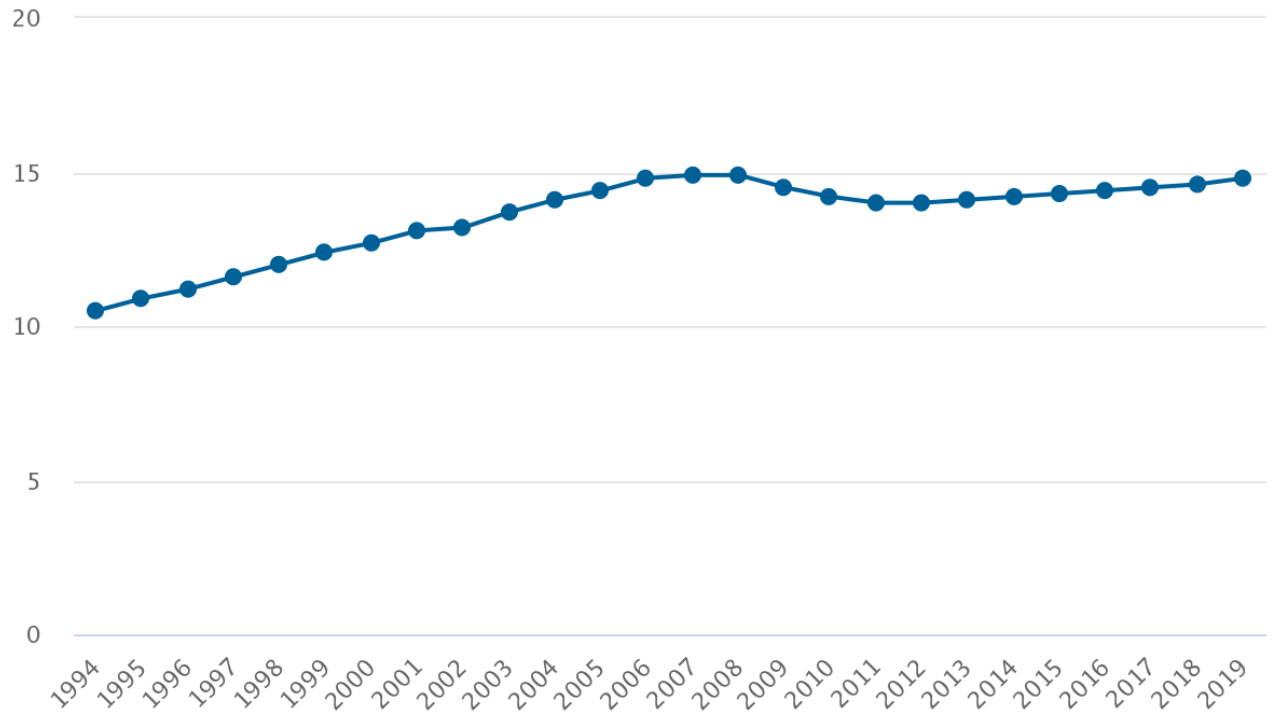
სქესობრივ-ასაკობრივი პირამიდა 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, ათასი კაცი

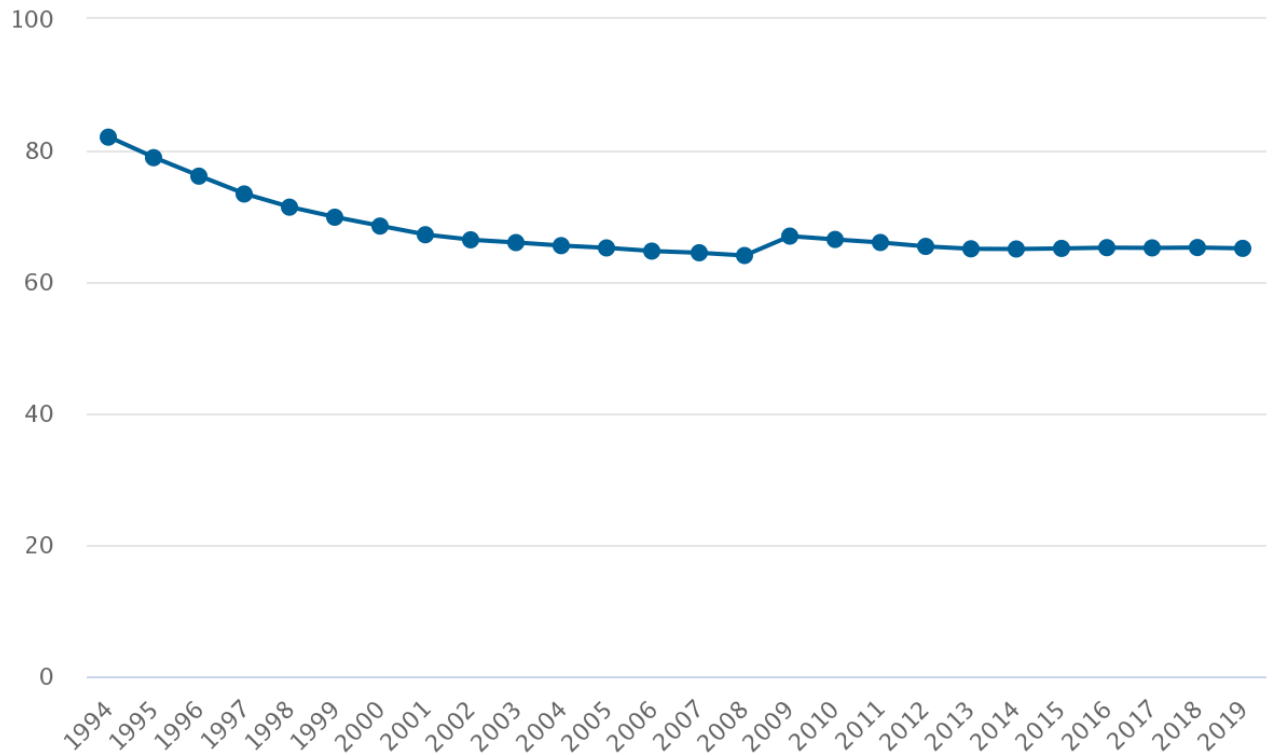
Highcharts.com

¹³(<https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/316/mosakhleoba-da-demografia>, 2019)

65 წლისა და უფროსი ასაკის მოსახლეობის წილი მთელ მოსახლეობაში, %

მოსახლეობის სიმჭიდროვე 1 კვ.კმ-ზე

2

საქართველოს დემოგრაფიული განვითარების პერსპექტივები

საქართველოში შექმნილი დემოგრაფიული ვითარებიდან გამომდინარე რაზეც ვიმჯელებთ ზემოთ ამ თავში მინდა შემოგთავაზოთ შეფასებები საქართველოს მოსახლეობაზე გაეროს და ქართველ ექსპერტთა შეფასები. მდგომარეობა რომელიც შექმნილია და სასწრაფო შველას საჭიროებს არის დღევანდელი მდგომარეობა.

როგორც აღვნიშნეთ დემოგრაფიული პოლიტიკის გატარება ძირითადად მიმართულია შობადობის მატებაზე . ასევე საჭიროა მიგრაციის კუთხით შხედვა ქრიწინებების და განქორწინებების განხილვა.

¹⁴(<https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/316/mosakhleoba-da-demografia>, 2019)

¹⁵(<https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/316/mosakhleoba-da-demografia>, 2019)

საქართველოში დემოგრაფიული ზრდა 1 პროცენტს შეადგენდა 1950- 1991 წლებში რაც აღმატებოდა ევროპის ქვეყნების უმეტესობას და დაბალი იყო აზიის ქვეყნებთან შედარებით აზერბაიჯანის თურქეთის მოლდოვეთის სომხეთთან შედარებით .

ეს ვითარება უცველია მთელი მეოცე საუკუნის მანძილზე გარდა 1950 წლიდან 1960 წლამდე როდესაც მიგრაციის სალდო დადებითი იყო და 1970 იან და 1980 წლებში როდესაც მიგრაციის ამჩვენებელი გახდა უარყოფითი. ძირითად მიზეზად მიჩნეულია შობადობის შემცირება. გაეროს მოსახლეობის ანაარიშში რომელიც 2017 წელს გამოქვეყნდა , რომელიც ამბობს რომ 1990-2010 წლებში საქართველო მიგრაციის თვალსაზრისით ალბანეთისა და სომხეთის შემდეგ მესამე ადგილს იკავებდა მოსახლეობის სწრაფი გაადინებით.

მოვიყვან ცხრილს რომელიც გამოქვეყნებულია საქ სტატის მიწერ 2017 წელს რომელიც გადაანგარიშებულია 2002 წლიდან 1014 წლამდე მოსახლეობის გადინებით

საქართველოს მოსახლეობა ყოველი აკლენდარული წლის 17 იანვრის მდგომარეობით და მოცემული წლის 17 იანვრიდან მომდევნო წლის 17 იანვრამდე მოსახლეობის კომპონენტის ცვლილება

წყარო : 2014-2002 წლების საქართველოს დემოგრაფიული მონაცემების გაანგარიშება.¹⁶

¹⁶(თოთაძე, დემოგრაფიული ვითარება საქართველოში და დემოგრაფიული განვითარების პროგრამა, 2016)

თარიღი	მოსახლეობა	შობადობა რეზიდენტთა შორის	მოკვდაობა	იმიგრაცია	ემიგრაცია
მოსახლეობის 2002 წლის წაყოველთაო აღწერა					
17 იანვარი 2002წ.	3 991 273	45 127	47 514	47 616	70 746
17 იანვარი 2003წ.	3 965 756	45 450	47 114	48 338	74 714
17 იანვარი 2004წ.	3 937 716	45 751	49 746	61 356	78 114
17 იანვარი 2005წ.	3 916 963	46 063	49 534	57 516	83 034
17 იანვარი 2006წ.	3 887 974	46 845	50 014	74 918	87 004
17 იანვარი 2007წ.	3 872 719	48 499	50 204	67 540	90 958
17 იანვარი 2008წ.	3 847 596	52 442	50 490	74 372	94 914
17 იანვარი 2009წ.	3 829 006	56 568	50 794	63 632	98 580
17 იანვარი 2010წ.	3 799 832	55 230	51 066	72 776	103 214
17 იანვარი 2011წ.	3 773 558	51 565	49 818	71 220	107202
17 იანვარი 2012წ.	3 739 323	49 969	49 347	69 063	90 584
17 იანვარი 2013წ.	3 718 424	49 657	48 564	92 458	95 064
17 იანვარი 2014წ.	3 716 911	41 783	39 610	66 304	71 584
მოსახლეობის 2014 წლის საყოველთაო აღწერა	3 713 804				

სულ.		634 959	633 815	867 109	1 145 712
------	--	---------	---------	---------	-----------

აღნიშნული მონაცემები სანდოა და გადამოწმებული გაეროს ხელშეწყობით. ამმონაცემებიდან ნათლად ჩანს მდგომარეობა რაც გამოიარა საქართველოს მოსახლებამ და ნათლად ჩანს თუ იგივე ტემპი გაგრძელდა და არ გამოწორდა დემოგრაფიული ხედვაეკონომიკა დასქმება და ქვეყნის პროგრესული სვლა ჩვენს ერს ემუქრება საფრთხე ეს საფრთხე არაა ახლო მომავალში მაგრამ თუ ამ მონაცემებით გაივანგარიშებთ საქართველოს მოსახლეობა გადაშენების პირას აღმოჩნდება უახლოვეს 100 წელიწადში. აუცილებელია სასწრაფო ეფორმების გატარება!!

ახლა რაც შეეხება მოსახლეობის განვითარების პერსპექტივებს ვრცლად ვისაუბრებთ გაეროს შეფასება ეფუძნება ორ პროცესს. ესენია,

- 1) ცნობილ და სათანადო ინფორმაციას დემოგრაფიული წარსულის შესახებ
- 2) ჰიპოთეზებს შობადობის , მოკვდაობასა და საერთაშორისო მიგრაციას.¹⁷

ბოლო დროის გადასინჯვები 8 ვარიანტს მოიცავს : დაბალი, საშუალო, მუდმივი შობადობის, მიმდინარე შობადობის, მუდმივი მოკვდაობის, მუდმივი შობადობისა და მუდმივი მოკვდაობის, საერთაშორისო მიგრაციის ნულოვანი სალდო. ამათთან ყველაზე მიღებული და დაფუძნებულია საშუალო ვარიანტი შემდეგ დგას დაბალი მაღალი და მუდმივი შობადობა. გაერო თავის მონაცემებ აგებს 20150 წლამდე პერიოდისთვის.

მოსახლეობის განვითარების პერსპექტივების დასადგენად გაეროს მონაცემებით გამოიყენება მოსახლეობის მომავალი განვითარების ეპროსპექტივის სიდიდედ

¹⁷(ჰაკერი, 2017)

ტავაპირველად აიღება შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტი ბოლო 5 წლის შჯკს საშუალო. შესაბამისი ასაკობრივი კოეფიციენტებისგან გამომდინარე.

საერთაშორისო მიგრაციის სალდოს გამოსათვლელად კი გაითვალისწინება წიანა პერიოდში არსებული მონაცემები.

საქართველოს მოსახლეობის პერსპექტივების დასადგენად გამოვიყენით მოკლე საშუალო და გრძელვადიანი პერსპექტივები . როგორც გაეროს შემფასებელთა აზრი ისე ქართველ ექსპერტთა ვარაუდები .

როგორც რვნისნეთ პირველი დემოგრაფიული და სრულყოფილი შედეგები გაეროს აქვს გამოქვეყნებული საქართველოს შესახებ რომელიც 2008 წლისთვის შესრულდა და და აიგო 2050 წკ2ლამდე ხოლო მეორე გადასინჯვა ჩატარდა 2010 წელს და 20100 წლამდე პერიოდს მოიცავდა.

რაც შეეხება ქართველ დემოგრაფთა ოიველი პროგნოზები აგებულ იქნა 2001 წელს და მოიცავდა 2020-2050 წლების პერიოდს.მომდევნო შესრულდა 2002 წელს და2005 -2020 წლებს მოიცავდა. შემდგომი ჩტარდა 2003 წელს და 2005-2050 წლების დემოგრაფიულ პროგნოზებს. ეს გადასინჯვა შესრულებულ იქნა კომპიუტერულ პრგოგრამაში სახელწოდებით mortpak .¹⁸

დემოგრაფიული პროგნოზები ს გასაკეთებლად აუცილებელია დაშვებები გარკვეული ჰიპოთეზის სახით . ასეთია შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტის ,ასევე ასაკობრივი კოეფიციენტის ,სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობის და მუდმივი შობადობის.

დღეისთვის ძირითადად ოთხ ვარიანტად გაიანგარიშბენ სამომავლო პერსექტივებს, ესენია: საშუალო, მაღალალი, დაბალი და მუდმივი შობადობის.

ქართველი ექპერტები გ. წულაძე ნ. მაღლაფერიძე და ა. ვადაჭკორია, მათ მიერ გამოცემულ წიგნში საქართველოს დემოგრაფიული პერსპექტივებში რომელიც 2003 წლის გადასინჯვისას გულისხმობენ საერთაშორისო მიგრაციის უაროფით სალდოს . მათ მიერ მოცემულ ნაშრომში ნაჩვენებია 2010 წლის მოანცემები სადაც მიგრაციის

¹⁸(თოთაძე, დემოგრაფიული ვითრება საქართველოში და დემოგრაფიული განვითარების პროგრამა, 2016)

საღლოს შემცირება 2010 დან 2035 წლამდე, ხოლო მათი მონაცემებით 2035 დან 2050 წლამდე საერთაშორისო მიგრაციის საღლო 0-ის ტოლი ხდება.¹⁹

დასკვნა რომელიც აღნიშნულ ნაშრომშია მოცემული გულისხმობს რომ მოსახლეობის რაოდენობა მცირდება 2000 დან 2005 წლამდე , ასევე შემცირდება 15 წლამდე ასაკის მოსახლეობის წილი მოსახლეობის დაბერების მაჩვენებელი გაზრდილია, ხოლო მოსახლეობის საშუალო ასაკი 36-37 წლიდან 42=47 წლამდეა გაზრდილი,

მოსახლეობაში შემცირებულია ფერტილური ასაკის ქალები როგორც რაოდენობა ისე წილი. ასევე ჩვილთა მოკვდაობა შემცირდება და გაიზრდება გარე მიგრაციები 2020 წლამდე .

2014 წლის გადასინვა რომელიც შესრულებულია გაეროს ექსპერტთა მიერ და რომელზეც ვისაუბრებთ ამ თავში .

როგორც ვისაუბრეთ შეავალში გაეროს მონაცემებით აღწერა რომელიც ჩატარებულ იქნა 2002 წლის შედეგების გადასინჯვის შედეგად საქართველოს მოსახლეობა არიყო სრულად აღწერილი. ხოლო შემდეგი აღწერის 2014 წლის მონაცემები გაეროს გადასინჯვის შედეგებს სრულიად ემთხვევა.

მოსახლეობის საყოველთაო აღწერა რომელიც ჩატარდა 2014 წელს საბოლოოდ აჩვენა რომ მოსახლეობა გამუდმებიც მცირდება და ამ ფაქტს ადასტურებს გაეროს გადასინჯვა.

ცხრილი რომელიც აგებულია ამ გადასინჯვის შედეგებზე: საქართველოს მოსახლეობა ასაკობრივი ჯგუფებისა და სქესის მიხედვით.

ასაკობრივი ჯგუფი	მამაკაცი	ქალი
0-4	132 700	122 389
5-9	121 245	108 779
10-14	109 481	96 735
15-19	118 877	107 145
20-24	135 305	130 820
25-29	139 945	138 717
30-34	129 921	132 139
35-39	121 943	126 606

¹⁹(ვადაჭკორია, 2003)

40-44	118 318	124 963
45-49	114 036	125 371
50-54	126 710	144 676
55-59	111 641	133 750
60-64	92 412	118 973
65-69	64 036	88 430
70-74	49 336	77 505
75-79	49 895	85 869
80-84	25 100	46 575
85-89	10 166	24 342
90-94	1 620	5 875
95-99	163	1 008
100+	14	273
სულ:	1 772 864	1940 940

20

შობადობა

შობადობა როგორც მოსახლეობის მატების ყველაზე მნიშვნელოვანი პირობაა,

საქართველოში რეგისტრირებული ბავშვთა შობა დღეს დღეისობითაც პრობლემაშია. აღნიშნული პრობლემები შეიძლება რამოდენიმე კატეგორიად დაიყოს.

1). საქართველოში შობადობა 2002 წლიდან 2007 წლამდე ეპრიოდში დაბალი იყო საქ სტატის მონაცემებით , შემდგომ 2008 წლიდან მატულობს შობადობა მაგრამ სა სტატის მონაცემებით არ ხდებოდა ყველა ბავშვის რეგისტრაცია.

2). სქესთა რაოდენობრივი თანაფარდობა დაბადებისას ქვეყანაში მკვეთრი დისბალანსია. რაც გამოწვეულია აბორტების გამო.

3). ასევე ანიხილება ახალი ტენდენცია რაც გულისხმობს ახლად დაბადებულ ბავშვთა წელი საზღვარგარეთ ცხოვრობს . ანუ მშობლები საქართველოში არეგისტრირებენ და რეალურად აქ არ წხოვრობენ ბავშვები. ²¹

ქპრწინება

²⁰(ჰაკერი, 2017)

²¹(ჰაკერი, 2017)

საქართველოში რეგისტრირებული ქორწინებების გარეშე დაბადებული ბავშვების დიდი ნაწილი საეკლესიო ქორწინებების შედეგადაა დაბადებული. სახელმწიფოსა და ეკლესიას შორიდ დადებულია შეთანხმება რის მიხედვითაც სახელმწიფო აღიარებს ჯვრის წერით ქორწინებას, თუმცა ამ ქორწინებებს არ აღრიცხავს რეესტრები რაც იწვევს კანონიერ და არაკანონიერ ქორწინების შედეგად ბავშვთა შობას. ანუ ქორწინების ფუსტი მონაცემები დღეს დღეისობითაც არაა ქვეყანაში. 2013 წლის კავკასიის ბარომეტრის თანახმად საეკლესიო ქორწინება დაბალია და ერ ხსნის ქორწინების გარეშე დაბადებული ბავშვების სიმრავლეს.²²

მოკვდაობა

მოკვდაობა მზიგავსად შობადობისა მოსახლეობის რაოდენობრივი მატების მაჩვენებელია. მზიგავსად შობადობისა მოკვდაობაც სტატისტიკური სიზუსტის დავის საგანია. 1990 წლიდან 2012 წლამდე პერიოდისთვის სიცოცხლის მაჩვენებელი უცვლელია და 67 წელს შეადგენს მამაკაცებში ხოლო ქალებში 75 წელს.²³

ურბანიზაცია

მოსახლეობა 2002 წლიდან 2014 წლამდე საქ სტატის მიერ გამოქვეყნებული შედეგების თანახმად ურბანიზაციის მაჩვენებელი 52,3 დან 57,2 პროცენტამდეა გაზრდილი. თბილისის მოსახლეობა საქ სტატის მონაცემებით 2002 წელს შეადგენდა 1 062 157 ადამიანს ხოლო 2014 წლის მონაცემებით 1 108 117 ადამიანს. გთავაზობთ საქ სტატის მიერ გამოქვეყნებულ ცხრილს რომელიც ნათლად ასახავს მოსახლეობის პროცენტულ წილს რეგიონების მიხედვით. წყარო მოძებულია საქ სტატის მონაცემებიდან 2014 წლის აღწერის საფუძველზე²⁴

²²(ჰაკერი, 2017)

²³(ჰაკერი, 2017)

²⁴(ჰაკერი, 2017)

წელი	თბილისი	აკარა	გურია	იმერეთი	კახეთი	მცხეთა-მთიანეთი	რაჭა-ლეჩხუმი ქვემო სვანეთი	საემბრელო და ზემო სვანეთი	სამცხე-ჯავახეთი	ქვემო ქართლი	შიდა ქართლი	საქართველო
2002	100,0	48,8	29,4	50,3	23,6	28,8	21,4	42,8	35,1	41,3	40,0	56,3
2003	100,0	48,9	29,4	50,2	23,6	28,6	21,4	42,5	35,1	41,3	40,1	56,3
2004	100,0	48,9	29,3	50,1	23,5	28,4	21,5	42,2	35,1	41,3	40,1	56,3
2005	100,0	49,0	29,2	50,0	23,4	28,2	21,6	41,9	35,0	41,3	40,1	56,5
2006	100,0	49,0	29,2	49,8	23,3	28,0	21,6	41,6	35,0	41,3	40,1	56,5
2007	97,4	49,1	29,1	49,6	23,2	27,0	21,5	41,3	34,9	42,6	40,1	56,5
2008	97,4	49,1	28,9	49,5	23,1	26,7	21,5	40,9	34,7	42,6	40,0	56,5
2009	97,4	49,2	28,8	49,3	23,1	23,9	21,5	40,8	34,6	42,6	40,0	56,5
2010	97,4	49,2	28,7	49,1	23,0	23,6	21,5	40,5	34,5	42,6	39,9	56,5

2011	97,3	49,2	28,6	48,9	22,9	23,4	21,6	40,2	34,4	42,5	39,9	56,5
2012	97,3	55,2	28,5	48,8	22,7	23,2	21,6	39,9	34,2	42,5	39,9	56,9
2013	97,3	55,2	28,4	48,6	22,6	22,9	21,7	39,6	34,2	42,5	39,9	57,0
2014	97,3	55,3	28,2	48,5	22,5	22,7	21,8	39,3	34,1	42,5	39,9	57,1
2014 წლის	97,3	55,3	28,1	48,4	22,5	22,5	21,7	39,1	34,1	42,5	39,9	57,2

25

შიდა მიგრაცია და იძულებითი გადაადგილებული პირები

2014 წლის აღწერით მოდსხლეობის 19,93 მა პროცენტმა განაცხადა რომ ისნი იმყოფებოდინენ 12 თვის ან მეტი დროის მანძილზე ცხოვრობდნე სხვა ადგილას 1, 26 პროცენტი კი ცხოვრობდა საზღვარგარეთ. მათი წილი საკმაოდ მარალია მოსახლეობაში საქალაქო დაწესებულებებში 24,95 % ხოლო სასოფლო დასახლებებში 13,24 %..

სქესთა რაოდენობრივი თვალსაზრისით კი საქალაქო თუს სასოფლო დაწესებულებებში ქალების რაოდენობა აღმატება მამაკაცთა რაოდენობას პროცენტული თვალსაზრისით რომელებიც აღნიშნული დროის განმავლობასი სხვაგან ცხოვრობდნენ . ქალების პროცენტული წილი საქალაქო დაწესებულებებსი შეადგენს 28,63 ხოლო სასოფლო 20,60 %.. რაც შეეხება ამმაკაცებს საქალაოში შეადგენენ 20,67 , ხოლო 5,81 % ს..

აღნიშნული რაოდენობრივი თანაფარდობები ვრცელდება როგორც შიდა ისე გარე მიგრაციებზე.ბოლო 5 წლის მანძილზე საგრძნობლად შემცვირდა საქალაქო დაწესებულებებში ქალების 4,56 და მამაკაცების 3,49 ხოლო სასოფლოდ აწესებულებებში 1,01 მამაკაცების ხოლო ქალების 2,82 პროცენტი.

საქ სტტის მონაცემებით 2002 -2014 წლების მონაცემებით ცხრილი შიდა მიგრაციული სალდო შემდეგი სახით გამოიყუერბა

²⁵(ჰაკერი, 2017)

საქართველოს რეგიონი	შიდა მიგრაციული სალდო
თბილისი	69 224
აჭარა	-9 274
გურია	-5 002
იმერეთი	-28 258
კახეთი	-9 440
მცხეთა-მთიანეთი	-1 648
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	-3 244
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	-17 644
სამცხე-ჯავახეთი	-4 068
ქვემო ქართლი	19 664
შიდა ქართლი	-10 310

იძულებითი მიგრაცია საქართველოში დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ აფხაზეთსა და ცხინვალის რეგიონში(სამხრეთ ოსეთში) მიდინარე კონფლიქტის შედეგად უამრავი ადამიანი იქნა იძულებით გადასახლებული. 1999 წელს ჩეჩნეთის ომმა გამოიწვია ასევე ჩეჩნეთიდან თვშესაფრის თხოვნით მოსახლეობის შემსოვლა და საქართველოს ტერიტორიაზე დამკვირდება. 2008 წელს ასევე სამხრეთ ოსეთის კონფლიქტის შედეგად 26 000მდე გაიზარდა იძულებით გადასახლებულთა რაოდენობა.ასევე აფხაზეთში მომხდარი კონფლიქტის შედეგადაც უამრავი ადამიანი იქნა ჩმოსახლებული საქართველოს ტერიტორიაზე .²⁶

გარე მიგრაცია

²⁶(ჰაკერი, 2017)

საქართველოში გარემო მიგრაცია ერთ ერთო ყველაზე პრობლემატური და არაზუსტი საკითხია . დიდი რაოდენობითაა გარე მიგრაცია რასაც რეალურად დღემდე ზუსტ შედეგებს ვერ გვაწვდის ვერცერთი წყარო. 2014 წლიდან მიღებულ იქნა ახალი კანონი რომლის თანახმადაც შინაგან საქმეთა სამინისტროს ბაზაზე შეიქმნა მონაცემთა ბაზა რომელიც შესულია იმ პირთა მონაცემები რომლებიც ტოვებენ საზღვრებს და მათ შესახებ აღიწერება მონაცემები საცხოვრებელი ტერიტორიის ნებართვისა თუ დროებით საზღვრების გადაკვეთის შესახებ.

საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდგომ მიგრაციის განპირობებული იყო სამი ფაქტორი ესენია: ეთნიკური უმცირესობების გადინება ქვეყნიდან თავის სამშობლოში დაბრუნებით , ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესების მიზნით და კონფლიქტების არეულობებისა და კორუფციიდან თავის დაღწევის მიზნით.²⁷

საქ სტატის მონაცემების ადაც აღწერილია მონაცემები საქართველოდან გასული მოსახლეობი შესახებ 14 ქვეყანაში

წყარო სასექსის უნივერსიტეტი გლობალური მიგრაციის მონაცემთა ბაზა.

2013 წლის მონაცემებით ქართლ ემიგრანტთა რიცხოვნობა ქვეყნების მიხედვით.

ქვეყანა	ემიგრანტთა რიცხოვნობა
რუსეთი	628 973
უკრაინა	95 680
საბერძნეთი	71 692
სომხეთი	70 138
გერმანია	30 177
ისრაელი	17 512
აზერბაიჯანი	12 630
პაკისტანი	12 553
აშშ	11 974
ლატვია	7 064
ჰონგ კონგი	7 064
თურქეთი	6 511

²⁷ჰაკერი, რ. (2017). მოსახლეობის დინამიკა საქართველოში. თბილისი: შპს "ვესტა".

ქუვეითი	5 895
იორდანია	5 073

იმიგრაცია

2014 წლის მონაცემებით საქართველოში მცხოვრებ იმ პირთა განცხადებით რომლებაც თქვეს რომ საქართველოში არ იყვნენ დაბადებულნი შადგინა 66 230 ადამიანი ანუ მთლიანი მოსახლეობის 1,8 პროცენტი . ასევე იმ ადამინებმა რომლებმაც არ მიუთითეს თუ რომელ ქვეყანაში დაიბადნენ იყვნენ 30 693 . ხოლო ცნობილია რომ 66 230 ადამინი რომლებმაც ტვეს რომ არ არაინ დაბადებულნი საქართველოში, ნახევარი ამ მონაცემებიდან დაიბადა რუსეთის ფედერაციაში ხოლო სომხეთში , უკრაინაში და აზერბაიჯანში. მოსახლეობის აღწერის შედეგები ძალიან განსხვავდება შინაგან საქმეთა სამინისტროს შედეგებისგან . მოსახლეობის 2012-2014 წლის აღწერების თანახმად იმიგრანტთა საერთო რაოდენობა 17 449 მამაკაცია ხოლო 16 008 ქალი.ხოლო შსს -ს მონაცემებით 147 265 მამაკაცია ხოლო 96 417 ქალი.²⁸

წყარო საქსტატი 2014 წლის საყოველთაო აღწერა და 2002 -2014 წლების დემოგრაფიული გადაანგარიშების შედეგები .

იმიგრანტები მკვიდრი და არამკვიდრი სქესისა და საქართველოში ჩამოსვლის წლების მიხედვით 2014 წლის საყოველთაო აღწერისა და გადაანგარიშების შედეგების თანახმად.²⁹

წელი	მოსახლეობის აღწერა		გადაანგარიშება	
	მამაკაცი	ქალი	მამაკაცი	ქალი
2001	1999	1781	29473	18138
2003	2083	1944	29930	18407
2004	3169	2773	38001	23347

²⁸(ჰაკერი, 2017)

²⁹(ჰაკერი, 2017)

2005	3007	2760	35643	21878
2006	3834	3172	46441	28482
2007	3590	3263	41906	25634
2008	,882	3148	46087	28277
2009	3820	3095	39431	24202
2010	4622	3873	45153	27619
2011	4475	3996	44233	26988
2012	5546	4972	42753	26310
2013	5287	4803	55574	36884
2014	6616	6233	39493	26811

ემიგრაცია

მოსახლეობის 2002 წლის მონაცემებით ემიგრანტების შესახებ ინფორმაციის მოძიებების შემდგომ 114 000 ადამიანზე შეგროვდა მხოლოდ ინფორმაცია . 1990 წლიდან 2002 წლამდე საქართველო დატოვა 1 მილიონამდე ადამიანი.

2014 წლის აღწერის დროს ისევ განმეროდა ანალოგიურად ემიგრატნებზე ინფორმაციის შეგროვება და შემდეგი მონაცემები და 88 541 კითხვარი იქნა შევსებული ემიგრაციის შესახებ. რაც ნაკლებია 2002 წლის შედეგებთან შედარებით .³⁰

³⁰(ჭაკერი, 2017)

2014 წლის საყოველთაო აღწერის შედეგები ცხირილის სახლით ქართველი ემიგრანტების პროცენტული წილი დანიშნულების ქვეყნის მიხედვით მოსახლეობის აღწერის შედეგად ემიგრანტთა შესახებ შევსებული კითხვარის შედეგები.

დანიშნულების ქვეყანა	მამაკაცები	ქალები
რუსეთი	33,9	10,7
აზერბაიჯანი	2,7	1,4
უკრაინა	6,6	1,2
სომხეთი	1,7	1,6
თურქეთი	8,4	14,2
საბერძნეთი	6,0	24,8
ერაყი	0,5	0,4
აშშ	6,2	5,3
ისრაელი	1,5	1,6
სხვა	32,0	38,3

2.1 საქართველოს დემოგრაფიული განვითარება მოკლე და საშუალოვადიან პერსპექტივებში (გაეროს ექსპერტთა შეფასებით)..

გაეროს მოსახლეობის ფინდი განვითარების საერთაშორისო სააგენტოა „ გაეროს მოსახლეობის ფონდი საქართველოში 1999 წლიდან მუშაობს. გაეროს მოსახლეობის ფონდი ეხმარება საქართველოს მთავრობას მოსახლეობის განვითარების სამოქმედო გეგმის დასახვაში.

დემოგრაფიული პროგნოზი მოსახლეობის მოძრაობის ძირითადი პარამეტრებისა და მომავალი დემოგრაფიული ვითარების მეცნიერულად დასაბუთებული განსაზღვრაა. დემოგრაფიული პროგნოზისას განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა: მოსახლეობის

რაოდენობის, მოსახლეობის ასაკობრივსტრუქტურის და ქორწინებითი შემადგენლობის, შობადობის, მოკვდაობის, მიგრაციისა და მოსახლეობის თვისებრივი მახასიათებლების განსაზღვრას. დემოგრაფიული პროგნოზი გამომდინარეობს პერსპექტიული გაანგარიშებებიდან, რომლებიც ეფუძნება დემოგრაფიული პროცესების მოსალოდნელი დინამიკის ზოგიერთ ჰიპოთეზას. ამგვარი გაანგარიშებები, როგორც წესი, კეთდება რამდენიმე ვარიანტად. მათ შორის ყველაზე შესაძლებელი ვარიანტი, რომელსაც პრეტენზია აქვს მოსახლეობის აღწარმოების მომავალი მსვლელობის სიზუსტეზე, ჩვეულებრივ მიიჩნევა დემოგრაფიულ პროგნოზად. დემოგრაფიული პროგნოზის სანდოობა დამოკიდებულია როგორც ამოსავალი ინფორმაციის სიზუსტეზე, ისევე დემოგრაფიული პროცესების ცვალებადობის შესახებ გამოყენებული ჰიპოთეზების

დასაბუთება-მართებულობაზე. მოსახლეობის მომავალი რაოდენობის განჭვრეტის ცდები ჯერ კიდევ ძველი საბერძნეთისა და ძველი რომის პერიოდს განეკუთვნება. დემოგრაფიული პროგნოზის მეცნიერულად დასაბუთებული პირველი ცდები XVII საუკუნის ბოლოსა და XVIII საუკუნის დასაწყისში გაკეთდა. ამ მხრივ განსაკუთრებით აღსანიშნავია ლეონარდ ეილერის დამსახურება, რომელმაც დიდი წვლილი შეიტანა მოსახლეობის ზრდის მათემატიკური თეორიის შექმნაში. დემოგრაფიაში მოიხსენიება ანალიტიკური პროგნოზი და პროგნოზ-გაფრთხილება. ანალიტიკური პროგნოზი დემოგრაფიაში წარმოადგენს პროგნოზის სახეს, რომლის მიზანია 295 მოსახლეობის აღწარმოების თანამედროვე ტენდენციების შესწავლა მოსახლეობის მომავალი რაოდენობისა და შემადგენლობის შეფასების თვალსაზრისით. ანალიტიკური პროგნოზი კეთდება მოსახლეობის აღწარმოების რეჟიმის უცვლელობიდან გამომდინარე, მოცემული დროისათვის შობადობისა და მოკვდაობის არსებული ტენდენციების შენარჩუნების ან მათი უმნიშვნელო ცვალებადობის გათვალისწინებით. პროგნოზის სხვადასხვა ვარიანტის შედარება შესაძლებლობას იძლევა შეფასებულ იქნას მოსახლეობის აღწარმოების თითოეული კომპონენტის გავლენის ხარისხი.

პროგნოზ-გაფრთხილება მოსახლეობის პერსპექტიული გაანგარიშებაა, რომელიც უჩვენებს ჩამოყალიბებული დემოგრაფიული ვითარების შესაძლებელ არახელსაყრელ და საშიშ შედეგებს, რომელთა თავიდან აცილების მიზნით აუცილებელია შესაბამისი ზომების მიღება.

პროგნოზის ხანგრძლივობიდან გამომდინარე ანსხვავებენ მოკლე, საშუალო და გრძელვადიან

დემოგრაფიული განვითარების საშუალო ვადიანი პერსპექტივა გულისხმობს , რომ შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტი მთლი საპროგნოზო პეროდისთვის იმყოფება დაბალ, მოსახლეობის აღწარმოების არსაკმარის დონეზე. (წყაროდემოგრაფიის საფუძვლები სახელმძღვანელოშემდგენლებიგიორგი წულაძეავთანდილ სულაბერიძე)

პროგნოზის საწყის სიდიდედ კი აიღება ბოლო ბოლო 5 წლის შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტის საშუალო შესაბამისი ასაკობრივი კოეფიციენტებიდან გამომდინარე. საერთაშორისო მიგრაციის სალდოს შეფასებაში გაითვალისწინება წინა პერიოდში არსებული შეფასებები.

მსოფლიო ბანკის დემოგრაფიული პროგნოზი ეფუძნება გაროს მონაცემების საშუალო ვარიანტს.

პირველი ქართული სრულყოფილი პროგნოზი საქართველოს მოსახლეობის იყო გაეროს მიერ შემუშვებული .

დემოგრაფიული პროგნოზებისათვის აუცილებელია დაშვებები რომელსაც ავტორი აკეთებს . ჰიპოთეზები რომელსაც ავტორი იყენებს კეთდება შობადობის ჯამობრივი და ასაკობრივი კოეფიციენტებისათვის, სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობისათვის დაბადებისას და საერთაშორისო მიგრაციისათვის.

ამასთან პროგნოზი კეთდება რამდენიმე ვარიანტად. გამოიყენება ოთხი ვარიანტი: საშუალო,დაბალი, მაღალი და მუდმივი შობადობის. ყველა შემთხვევაში გამოიყენება შობადობის განსხვავებული ჯამობრივი დაასაკობრივი კოეფიციენტები. გაეროს პროგნოზების შემთხვევაში.

ყოველ ორ წელიწადში ერთხელ გაერო აკეთებს გადასინჯვას თავის მიერ შესრულებულ .

დემოგრაფიული გადასინჯვა რომელიც ჩაატარა გაერომ საქ სტატის მიერ ჩატარებული აღწერის შედეგებზე და ნათლად ჩანს შედეგები შემდეგ ცხრილში. ცხრილი შედგენილია 2015 წელს

1990-2020 წლების შედეგების გადასინჯვა

წყარო გაეროს მოსახლეობის ფონდი (განახლებ ული და გავრცობილი) ცხრილი 2015 წლის ვერსია³¹

	საქსტატი	წულადე	გადაანგარიშ ება ³²	გაეროს მოსახლეობის განყოფილება(2017 წლის გადახედვა) ³³		
				მოკლე	საშუალო	გრძელი
1990	5 424	5 178			5 410	
1991	5 453	5 206			5 371	
1992	5 467	5 216			5 298	
1993	5 346	5 078			5 205	
1994	4 930	4 625			5 108	
1995	4 794	4 475			5 020	
1996	4 675	4 342			4 946	
1997	4 558	4 213			4 881	
1998	4 505	4 152			4 825	
1999	4 470	4 112			4 773	
2000	4 435	4 073			4 773	
2001	4 401	4 034			4 722	
2002	4 372	4 001	3 991		4 672	
2003	4 343	3 966	3 966		4 625	
2004	4 315	3 931	3 938		4 579	
2005	4 322	3 899	3 917		4 533	
2006	4 401	3 869	3 888		4 487	
2007	4 395	3 839	3 873		4 439	

³¹(ჰაკერი, 2017)

³² მოცემულ მომენტში საქართველოს გეოგრაფიული საზღვრების გათვალისწინებით და ცხინვალის რეგიონის და კოდორის ხეობის ჩათვლით 2009 წლამდე.

³³საქსტატის და წულადის მონაცემები ეყრდნობა ყოველი წლის 1 იანვრის მდგომარეობით არსებულ ვითარებას¹; გადაანგარიშენა ყოველი წლის 17 იანვრის მდგომარეობას: გაეროს მოსახლეობის განყოფილების შეფასებები და პროგნოზები- ყოველი წლის 1 ივლისის მდგომარეობას. ეს უკანასკნელი ასევე მოიცავს აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის მონაცემებს მაშინ როცა პირველი ორი წყარო შემოიფარგლება მხოლოდ საქართველოს მთავრობის მიერ კონტროლირებადი ტერიტორიების მონაცემებს.

2008	4 382	3 814	3 848		4 391	
2009	4 385	3 797	3 829		4 341	
2010	4 436	3 790	3 800		4 288	
2011	4 469	3 786	3 774		4 232	
2012	4 498	3 777	3 739		4 171	
2013	4 484	3 768	3 718		4 108	
2014	4 491		3 717		4 046	
2015	3 714		3 714		3 952	
2016				3 938	3 925	3 947
2017				3 922	3 912	3 943
2018				3 905	3 907	3 939
2019				3 887	3 904	3 935
2020				3 867	3 899	3 930

გაეროს მიერ ჩატარებული კვლევებისა და დემოგრაფიული მდგომარეობის პროგნოზის მიხედვით, თუ საქართველოს დემოგრაფიული პოლიტიკა და სტრატეგიები არ შეიცვალა, საქართველოს მოსახლეობა 2050 წლისთვის 30% ით შემცირდება .2014 წლისმოსახლეობის საყოველთაო აღწერის შედეგებით, საქართველოს მოსახლეობის რიცხოვნობა2002 წლის აღწერისასთან შედარებით 15 % ით შემცირდა . 2002 წლის მონაცემებით 4 371 535 ადამიანი იყო ხოლო 2014 წლის მონაცემებით 713 804 ადამიანი შეადგინა.

გაეროს მიერ ჩატარებული კვლევების მიხედვით საქართველოს მოსახლეობა 2050 წლისთვის 2,985,000 გახდება.

გაეროს ბავშვთა ფონდის მიერ საქართველოში ოჯახების კვლევის შედეგად ოჯახში სადაც მეტი ბავშვი იბადება იზრდება სიღარიბის მაჩვენებელი. შესაბამისად, დემოგრაფიულ კონტექსტში განიხილება ბავშვთა შობა დედათ რეპროდუქციული ქცევა და მისი კონტროლი სახლემწიფოს მხრიდან . განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია

ეფექტური სახელმწიფო პოლიტიკის არსებობა მრავალშვილიანი ოჯახების დახმარების თვალსაზრისით.

პოლიტიკის ნარკვევის მიზანია საქართველოში დემოგრაფიული პრობლემების სახელმწიფომ განახორციელოს ღონისძიებები მიერ განხორციელებული ღონისძიებები ოჯახის პოლიტიკის გაუმჯობესებისთვის.

ევროკავშირის დასკვნას საოჯახო პოლიტიკასთან გასატარებელი ღონისძიებების შედეგად საქართველოს პარლამენტმა შეიმუშვა „საქართველოს დემოგრაფიული უსაფრთხოების კონცეფცია“. რაზეც ვისაუბრებთ ქვემოთ ვრცლად..

2.3

საქართველოს დემოგრაფიული განვითარება მოკლე დასაშუალოვადიან პერსპექტივაში ქართველ ექსპერტთა შეფასებით.

საქართველოს დემოგრაფიული განვითარება საქართველოს მთავრობისა და თვითოეული მოქალაქის საზრუნავია. დემოგრაფიული განვითარება . დემოგრაფიული მაჩვენებლების პერსპექტიული გაანგარიშებები აუცილებელია ჩვენი ქვეყნის მომავლი გაანვითარებისთვის. დემოგრაფიული განვითარება გულისხმობს როგორც სციალურ ისე

ეკონომიკური პოლიტიკის შექმნას ქვეყანაში. ამისათვისაა წინასწარი გამოთვლები და გადაანგარიშებები რათა სწორად განისაზღვროს ჩვენი ქვეყნის მომავალი.

მიუხედავად იმისა, რომ უკანასკნელ წლებში შობადობის უარყოფითი მაჩვენებელი არ შეინიშნება, დემოგრაფიულ საკითხებში ქართველ ექსპერტთა შეფასებით უახლოეს პერიოდში ეს მაჩვენებელი მნიშვნელოვნად გაუარესდება. აღნიშნული შეფასება შეგვიძლია ავხსნათ იმით რომ 2017-2018 წლებიდან ქორწინებისა და რეპროდუქციული პოტენციალის ასაკში შევა 90-იან წლებში დაბადებული მოსახლეობა, როდესაც საქართველოში შობადობა ძალიან დაბალი იყო. ამიტომ, მნიშვნელოვანია, რომ საქართველოს ხელისუფლებამ აღნიშნული მოსახლეობის წახალისების მიზნით შეიმუშაოს პოლიტიკა რომელიც გამოსაწორებს იმ ვარაუდებს რომელიც აშკარადაა საქართველოს დემოგრაფიულ პერსპექტივებში.

ქართველ ექსპერტთა შეფასება 2000-2020 დასკვნა შემდეგში მდგომარეობს . რომ შემცირდება შემდეგში მდგომარეობს: 36-37 შლიდან მოსახლეობის საშუალო ასაკი გაიზრდება 42-47 ელამდე. შემცირდება 15 წლამდე მსახლეობის ასაკობრივი წილი, ფერტლური ასაკის ქალების გოროც რაოდენობა ისე წილი შემცირდება.

გარე მიგრაციას კვლავ 2020 წლამდე ექნება მოსახლეობაში დიდი ხვედრითი წილი, ანუ დიდი რაოდენობით მოხდება მოსახლეობის გადინება ქვეყნიდან.

ამ პერიოდისთვის შემცირდება ჩვილთა მოკვდაობა და სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა მოიმატებს საგრძნობლად.

დემოგრაფიული ვითარება საქართველოში ძანიან მძიმეა მაღალ მთიან რეგიონებში რაზეც ვრცლად ვისაუბრებთ და რა მდგომარეობაა დღესდღეისობით მძიმე სურათია რაჭა - ლეჩხუმსა და ქვემო სვანეთში, ასევე ხუთ რეგიონში საქ სტატის მონაცემებით ესენია: გურია ,იმერეთი, კახეთი, მცხეთა-მთიანეთი და სამეგრელო ზემო სვანეთი

ქართული სოფელი ყოველთვის იყო ძლიერი საქრდენი ქვეყნის . როდესაც სოფელი ძლიერია ქვეყანა მყარი და გამოკვებილია ყველაფერი დალაგებულია.

საქ სტატის 2014 წლის მონაცემებით 3 633 სოფელი აღურცხა ხოლო მოსახლეობა 2002 წელთან შედარებით შემცირებულია თითმის ნახევარი მილიონით.. მოსახლეობამ შეადიგნა 1 591 000 ადამიანი.

დიდი რაოდენობითაა სოფელი დაცლილი და გაუკაცრიელებული 223 სოფელში მოსახლეობა აღარ ცხოვრობს საქ სტატის მონაცემებით.

განსაკუთრებით საგანგაშოა რაჭა- ლეჩხუმის , თუშეთის, ფშავის ხევსურეთის და სხვა მთიანი სოფლების მდგომარეობა . 1939 წლის მონაცემებით რაჭაში 67 ათასი კაცი ცხოვრობდა ხოლო ამჟამად 17,2 ათასი ცხოვრობს.

3.3

საქართველოს მოსახლეობის განვითარების გრძელვადიანი პერსპექტივები.

საქართველოს მოსახლეობა ფაქტიურად დემოგრაფიული დაცემის მოლოდინშია რაზეც მეტყველებს როგორც გაეროს ექსპერტთა ისე ქართველ ექსპერტთა და დემოგრაფთა შეფასებები:

ვინაიდან შობადობა ყოველწლიურად მცირდება, ისზრდება სიკვდილიანობა და ემიგრანთა რიცხვიც მაღალია ამ ტემპით თუ ვიმსჯელებთ დემოგრაფიული განვითარების გრძელვადიანი პერსპექტივა ფაქტიურად მოსახლეობის დიდი რაოდენობით კლებას და მოსახლეობის შემცირებას გამოწვევს როგორც ქართველ ექსპერტებს აქვთ შეფასება გრძელვადიან პერსექტივაში .

საქართველოს მოსახლეობის განვითარების პერსპექტივები 2050-2100 წლებში გიორგი წულაძის ნაშრომი:

მოსახლეობა

გაეროს ექსპერტების აზრით, პროგნოზის საშუალო ვარიანტიდან გამომდინარე, საქართველოს მოსახლეობის რაოდენობა 2050-2100 წლებში მუდმივ კლებას განიცდის.

2100 წლისათვის 2050 წელთან შედარებით, საქართველოს მოსახლეობის რაოდენობა 819 ათასით შემცირდება და მხოლოდ 2 მლნ. 300 ათასზე რამდენადმემეტი იქნება. ამასთან, საკმაოდ საინტერესო იქნება მოსახლეობის ასაკობრივისტრუქტურის ცვლილება. 2065 წლიდან 15 და ნაკლები ასაკის მოსახლეობის მუდმივ მატებას ექნება ადგილი. 2050-2100 წლებში 15-64 წლის ასაკის მოსახლეობა 57-59%-ის ფარგლებში მერყეობს. რაც შეეხება 65 წლისა და უფროსი ასაკის მოსახლეობას (იხ. დიაგრამა 26), დემოგრაფიული დაბერების პროცესი 2050-2060 წლებში საკმაოდ აქტიურად მიმდინარეობს. შემდეგ პერიოდში 2065 წლისათვის დაბერების დონე კლებულობს და შემდგომ მერყეობს 27-28 %-ის ფარგლებში. ზემოთ მოტანილის მიზეზებს მოგვიანებით განვიხილავთ.³⁴

შობადობა

უნდა აღინიშნოს, რომ პროგნოზის სხვადასხვა ვარიანტით მიღებულ როგორც ცოცხლად დაბადებულთა რაოდენობაში, ისე შობადობის ზოგადი კოეფიციენტის () შემთხვევაში მნიშვნელოვანი განსხვავებებია. მაგალითად, პროგნოზის დაბალი ვარიანტით 2100 წლისათვის საქართველოში მხოლოდ 8 ათას ცოცხლად დაბადებულს ვარაუდობენ საშუალოდ წელიწადში, მაშინ როდესაც პროგნოზის მაღალი ვარიანტით იმავე დროისათვის 61 ათასს. როგორც ზემოთ ითქვა, ქვემოთ ჩვენ პროგნოზის საშუალო ვარიანტი თვის არგებლებთ. მის შემთხვევაში ცოცხლად დაბადებულთა რაოდენობა საქართველოში მცირდება 28 ათასიდან 25 ათასამდე. იგი სტაბილიზირდება 2085 წლისათვის. რაც შეეხება შობადობის ზოგად კოეფიციენტს, რომლის დინამიკა დიაგრამაზეა (27) გამოსახული, ის მუდმივ ზრდას განიცდის და მაქსიმუმს აღწევს 2100 წლისათვის. გაეროს ექსპერტების ვარაუდით 2050 წლის შემდეგ მოსალოდნელია შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტის მატება. აღნიშნულ მატებასთან დათანხობითი და უმნიშვნელო ხასიათი ექნება. 2050-2100 წლების

³⁴(ვადაჭკორია, 2003)

პერიოდშიპროგნოზის სამუალო ვარიანტით ეს მატება მხოლოდ 0,21 ბავშვს შეადგენს. ამასთან, 2100 წლისათვის შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტის მიღწეული დონე(2) მაინც საკმარისი არ იქნება თაობათა განახლებისათვის (იხ. დიაგრამა 28).³⁵

აღსანიშნავია, რომ როდესაც ზემოთ საუბარი იყო 15 წლისა და უმცროსი ასაკის მოსახლეობის წილის ზრდაზე და 65 წლისა და უფროსი ასაკის მოსახლეობის თავისებურ ტრენდზე, ეს სწორედ შობადობის მატებისაგან გამომდინარეობს. მოკვდაობა და სიცოცხლის ხანგრძლივობაგაეროს პროგნოზის როგორც სამუალო, ისე სხვა ვარიანტებიდან გამომდინარეობს, რომ გარდაცვლილთა რაოდენობა და მოკვდაობის კოეფიციენტი მოსახლეობის 1000 სულზე გაანგარიშებით დროთა განმავლობაში კლებას განიცდის. ქვემოთ მოტანილი დიაგრამა გვიჩვენებს გარდაცვლილთა რაოდენობისა და მოკვდაობის ზოგადი კოეფიციენტის დინამიკას პროგნოზის სამუალო ვარიანტით. ასეთი მდგომარეობა ძირითადად ორი მიზეზით არის გამოწვეული: 1. მოსახლეობის რაოდენობის შემცირებით და 2. მოკვდაობის ინტენსივობის შემცირებით. გაეროს ექსპერტების ვარაუდით მნიშვნელოვან კლებას განიცდის ჩვილთა მოკვდაობა. ამასთან, პროგნოზის ყველა ვარიანტი ჩვილთა მოკვდაობის კოეფიციენტის ერთნაირი სიდიდის დინამიკას გულისხმობს 2100 წლისათვის 2050 წელთან შედარებით გაეროს ექსპერტების ვარაუდით ჩვილთა მოკვდაობა საქართველოში თითქმის 2-ჯერ შემცირდება. მიუხედავად ამისა, მისი დონე მეტი იქნება, ვიდრე სადღეისოდ არის ზოგიერთ განვითარებულ ქვეყანაში.³⁶

ისე როგორც ჩვილთა მოკვდაობის შემთხვევაში სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობის დაბადებისას დროსაც პროგნოზის ყველა ვარიანტი ერთ სიდიდეს ითვალისწინებს და ამდენად ისინი მსგავსია. მოსალოდნელია, რომ 2100 წელს 2050 წელთან შედარებით, სიცოცხლი მოსალოდნელი ხანგრძლივობა საქართველოში ორივე სქესისათვის გაიზრდება 4,4 წლით და მიაღწევს 84 წელს. ქალების შემთხვევაში სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა გაიზრდება 4,5 წლით და გადააჭარბებს 86 წელს, ხოლო მამაკაცების მოიმატებს 4,8 წლით და გადააჭარბებს 81 წელს. სხვაობა ქალებისა და მამაკაცების სიცოცხლის ხანგრძლივობას შორის

³⁵(წულაძე, 2013)

³⁶(წულაძე, 2013)

რამდენადმე შემცირდება (5,7 წლიდან 5,4 წლამდე) მოსახლეობის ბუნებრივი მატება, აღწარმოება და ცვლილებამოცემულ შემთხვევაშიც ჩვენ ვიხელმძღვანელებთ გაეროს ექსპერტების მიერშესრულებული პროგნოზის საშუალო ვარიანტით. მიუხედავად ამისა, უნდა ითქვას, რომ მაღალი ვარიანტის მონაცემებს თუ არჩავთვლით, რომლის დროსაც ბუნებრივ მატებას დადებითი მნიშვნელობა აქვს დაამასთან, დროთა განმავლობაში იზრდება, პროგნოზის სხვა ვარიანტებისასბუნებრივი მატების მნიშვნელობა უარყოფითია, თუმცა მისი სიდიდე დროთაგანმავლობაში მცირდება.³⁷

აღნიშნულ მდგომარეობას განაპირობებს შობადობის მატება და მოკვდაობისშემცირება მოსახლეობის 1000 სულზე, თუმცა მიუხედავად ამისა, მოკვდაობა მეტიაშობადობაზე და ამდენად მოსახლეობის კლებას აქვს ადგილი. უკვე მოტანილიდან შეიძლება დავასკვნათ, რომ მოსახლეობის აღწარმოებისბრუტო და ნეტო კოეფიციენტები საქართველოში ვერ უზრუნველყოფენმოსახლეობის მარტივ აღწარმოებასაც კი და ამდენად, 2050-2100 წლებშიშეკვეცილი აღწარმოების რეჟიმი იქნება დამკვიდრებული.მიუხედავად ამისა, აღსანიშნავია, რომ მოსალოდნელია მოსახლეობისაღწარმოების ბრუტო და ნეტო კოეფიციენტების თანდათანობითი, მაგრამ მუდმივიმატება და მათი დონეების მიახლოება მოსახლეობის მარტივი აღწარმოებისზღვართან. 2050-2100 წლების პერიოდისათვის დამახასიათებელი იქნება მოსახლეობისაღწარმოების რეჟიმის ძალიან მაღალი ეკონომიურობა. რაც შეეხება მოსახლეობის ცვლილებას, 2050-2100 წლებისათვისსაქართველოს მოსახლეობის რაოდენობა შემცირდება, თუმცა ცვლილებისმაჩვენებელი დროთა განმავლობაში მუდმივ კლებას განიცდის. მოსახლეობისცვლილების თვალსაზრისით, საშუალოდ წელიწადში, 2100 წლისათვის (-8 ათასი) საქართველო 3-ჯერნაკლებ მოსახლეობის რაოდენობას დაკარგავს 2050 წელთან(-23 ათასი) შედარებით. ბუნებრივია, აბსოლუტური რაოდენობის შემცირებასმოჰყვება კოეფიციენტის კლებაც. გაეროს ექსპერტების ვარაუდით 2100 წლის შემდეგ 2150 წლამდესაქართველოს მოსახლეობის რაოდენობა კლებას განიცდის, ხოლო შემდეგ ისმატების ტენდენციით ხასიათდება, თუმცა მატების ტემპი საკმაოდ დაბალია. 2300წლისათვის 2100 წელთანშედარებით

³⁷(წულაძე, 2013)

საქართველოს მოსახლეობის რაოდენობასავარაუდოდ დაახლოებით 200 ათასით გაიზრდება.³⁸

მოსალოდნელია, რომ 2100 წლიდან 2300 წლამდე 4 წლით გაიზრდებასაქართველოს მოსახლეობის მედიანური ასაკი (შესაბამისად 44,2 წლიდან 48,3 წლამდე). აღსანიშნავია, რომ 2010 წლის გადასინჯვის საშუალო ვარიანტით, 2100 წლისათვის, საქართველოს მოსახლეობის რაოდენობა 2,4 მილიონის ფარგლებშიანავარაუდები, ხოლო მედიანური ასაკი – 46,0 წელი. გაეროს ექსპერტების პროგნოზით, 2100-2300 წლების პერიოდში, შობადობისჯამობრივი კოეფიციენტი საქართველოში 2,06-2,07-ის ფარგლებში იქნება. რაც შეეხება სიცოცხლის მოსალოდნელ ხანგრძლივობას დაბადებისას, მოსალოდნელიამისი ზრდა როგორც მამაკაცებისათვის, ისე ქალებისათვის. 2300 წელს 2100 წელთან შედარებით მამაკაცებისათვის სიცოცხლის მოსალოდნელიხანგრძლივობა სავარაუდოდ საშუალოდ 13,1 წლით, ხოლო ქალებისათვის – 11,1 წლით გაიზრდება. ამასთან, სხვაობაქალებისა და მამაკაცების სიცოცხლის მოსალოდნელხანგრძლივობას შორის დროთა განმავლობაში თანდათან მცირდება. 2100 წელთანშედარებით 2300 წლისათვის, ნავარაუდევია აღნიშნული სხვაობის 2 წლითშემცირება (4,8 წლიდან 2,8 წლამდე).³⁹

3

³⁸(წულაძე, 2013)

³⁹(წულაძე, 2013)

დემოგრაფიული პოლიტიკა როგორც დემოგრაფიული ვითარების გამოსწორების აუცილებელი პირობა.

როგორც აღვნიშნეთ დემოგრაფიული პოლიტიკის გატარება ძირითადად მიმართულია შობადობის მატებაზე . ასევე საჭიროა მიგრაციის კუთხით შხედვა ქრიწინებების და განქორწინებების განხილვა.

დემოგრაფიული პოლიტიკა წარმოადგენს ღონისძიებათა კომპლექსს, მიმართულს დემოგრაფიული პროცესების ისეთი რეგულირებისაკენ, რომელიც საზოგადოების მოთხოვნებიდან გამომდინარეობს.

დემოგრაფიული პოლიტიკის ობიექტია მოსახლეობის აღწარმოება. დემოგრაფიული პოლიტიკა მიმართულია პერსპექტივაში მოსახლეობის აღწარმოების სასურველირეჟიმის მიღწევისაკენ. დემოგრაფიული პოლიტიკა არ უნდა გავაიგივოთ სოციალურ-ეკონომიკურ პოლიტიკასთან, ან არ უნდა მივიჩნიოთ მარტოდენ მის ნაწილად. დემოგრაფიულ პოლიტიკად მხოლოდ ის მიზანდასახული ქმედებები შეიძლება ჩაითვალოს, რომლებიც გამიზნულია მოსახლეობის აღწარმოების პროცესზე ზემოქმედებისაკენ. ამასთან, ასეთი სახით წარმოდგენილი დემოგრაფიული პოლიტიკა შეიძლება დავყოთ: 1. სოციალურ-ეკონომიკური პოლიტიკის ის ღონისძიებები, რომლებიც მიმართულია დემოგრაფიული პროცესების რეგულირებისაკენ და გულისხმობენ სხვადასხვა სახის დახმარებებს, პირობების შექმნას და ა.შ. 2. უშუალოდ დემოგრაფიული პოლიტიკა .⁴⁰

ღონისძიებები გამიზნული დემოგრაფიული პროცესებისგანმსაზღვრელ შინაგან ფაქტორებზეზემოქმედებისათვის.დემოგრაფიულ პოლიტიკას არ მიეკუთვნებაზოგადადსოციალურ-ეკონომიკური პოლიტიკის ისეთიღონისძიებები, რომლებსაც ამა თუ იმ სახით ან ზომითშეიძლება გავლენა ჰქონდეთ მოსახლეობისაღწარმოებაზე, მაგრამ დემოგრაფიულ პროცესებზეზემოქმედებას თავის კონკრეტულ მიზნად არ ისახავენდემოგრაფიული პოლიტიკის მეთოდები შეიძლებადავყოთ: სოციალურ-ეკონომიკური, სამართლებრივი,აღმზრდელობით-ფსიქოლოგიური. სოციალურეკონომიკურსმიეკუთვნება ოჯახის ცხოვრებისპირობების

⁴⁰(წულაძე, 2013)

გაუმჯობესება, ერთჯერადი და პერიოდულიმატერიალური დახმარება, სესხები და სხვა.სამართლებრივი – ნების მიმცემი ანამკრძალავი აქტები,რომლებიც ეხება მაგ., აბორტებს ან კონტრაცეპტივებისგაყიდვასქორწინების ასაკს და სხვა. აღმზრდელითფსიქოლოგიური – მასობრივი ინფორმაციის ან სხვასაშუალებებით ოჯახის სასურველი ტიპის,რეპროდუქციული ქცევის გარკვეული სტანდარტების დაა.შ. პროპაგანდა – ფიქსაცია.⁴¹

დემოგრაფიული პოლიტიკა და მისი კონკრეტულიღონისძიებები ბევრად არის დამოკიდებული რომელიმექვეყანაში შექმნილი დემოგრაფიული ვითარებისსახელმწიფოებრივ შეფასებაზე. სხვადასხვა ქვეყანაშიარსებული მსგავსი დემოგრაფიული ვითარების (ანდემოგრაფიული პროცესის მიმდინარეობის)სახელმწიფოებრივი შეფასება შეიძლებაგანსხვავდებოდეს, რაც იწვევს განსხვავებას როგორცდემოგრაფიული პოლიტიკის ორკიენტაციაში, ისე თვითდემოგრაფიული პოლიტიკის გატარების აუცილებლობაში.⁴²

დემოგრაფიული პოლიტიკა ყველა სახელწიფოში და მათ შორის საქართველოში ძალიან აქტუალური და მნიშვნელოვანი წინაპირობაა მოსახლეობის განვითარების.

ამ თავში ვისაუბრებთ დემოგრაფიული პოლიტიკის რლზე ჩვენი ქვეყნის განვითარებაში . დემოგრაფიული პოლიტიკა როგორც ასეტი უდნა გატარდეს შობადობის ღონის ამტება დღვანდელ ფონზე, ასევე ქორწინების კონტროლი ქორწინებების მატება და მტკიცე ოჯახი. ასევე ჯანდაცვა და ჯანმრთლობის კონტროლი, ასევე მიგრაციების კონტროლი.

ოდითგანვე ძველი ფილოსოფოსები სახელმწიფოს განითარებაში ხედავდნენ დემოგრაფიულ განვითარებას და მოსახლეობით სახელმწიფოს სწორ მოწყობას.

მოსახლეობის განვითარებისთვის საქართველოში შემუშვებულია კანონმდებლობა

საქართველოს დემოგრაფიული უსაფრთხოების კონცეფცია შემუშავებულია საქართველოს კონსტიტუციის, საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ

⁴¹(წულაძე, 2013)
⁴²(სულაბერიძე, 2015)

აღიარებული პრინციპებისა და ნორმების, მათ შორის, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ მიღებული მდგრადი განვითარებისათვის 2030 წლის დღის წესრიგის მიზნების, ამოცანებისა და პრინციპების, შესაბამისად. ეს კონცეფცია განსაზღვრავს საქართველოს დემოგრაფიული პოლიტიკის მიზნებს, ამოცანებს, პრინციპებსა და ძირითად მიმართულებებს. იგი არის ორიენტირი საქართველოს ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლებებისათვის.⁴³

საქართველოს დემოგრაფიული უსაფრთხოების კონცეფციის ძირითადი მიზნებია:

- ა) ქვეყანაში მოსალოდნელი მოსახლეობის რიცხოვნობის შემცირების (დეპოპულაციის) შეჩერება;
- ბ) საქართველოს მოსახლეობის მიგრაციის რა-ცი-ონალიზაციით ქვეყნის მოსახლეობის რიცხოვნობის ზრდის სტაბილი-ზაცია;
- გ) ქვეყნის მოსახლეობის ბოლოდროინდელ და მოსალოდნელ ცვლილებებთან დაკავშირებული გამოწვევების დასაძლევად და შესაძლებლობების გამოსაყენებლად ერთიანი კონცეპტუალური მიდგომის ჩამოყალიბება და ამით ეროვნული უსაფრთხოების სფეროში არსებული და შესაძლო რისკების თავიდან აცილება.⁴⁴

საქართველოს დემოგრაფიული უსაფრთხოების სახელმწიფო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპებია:

- ა) საზოგადოების მდგრადი განვითარება;
- ბ) ადამიანის უფლებებისა და ღირსების პატივისცემა;
- გ) გენდერული და ასაკობრივი თანასწორობა და სამართლიანობა;
- დ) ადამიანის განვითარება მთელი სიცოცხლის განმავლობაში;

⁴³(წულაძე, 2013)

⁴⁴(დადგენილება, 2016)

- ე) ყველა ეროვნული და საერთაშორისო დაინტერესებული მხარის თანამშრომლობაზე დამყარებული პარტნიორობა;
- ვ) დემოგრაფიული განათლების ფართო საზოგადოებაში დანერგვის უზრუნველყოფა; მაღალი კვალიფიკაციის, პროფესიონალ დემოგრაფთა მომზადებისა და აღზრდის სისტემის ჩამოყალიბება;
- ზ) ოჯახის სტაბილურობის ხელშეწყობა და ქორწინების ინსტიტუტის განმტკიცება;
- თ) ფაქტებსა და მტკიცებულებებზე დაფუძნებული დემოგრაფიული პოლიტიკის შემუშავება;
- ი) დემოგრაფიული პოლიტიკის შემუშავების, განხორციელებისა და მონიტორინგის ღიაობა და ინკლუზიურობა.⁴⁵

კანონმდებლობის მიხედვით დემოგრაფიული უსაფრთხოების კონცეფციის პრიორიტეტებს განსაზღვრავს შემდეგი პუნქტები:

1. შობადობა, სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობა

1.1. მოსახლეობის აღწარმოებისა და შობადობის ზრდა

მოსახლეობის აღწარმოებისა და შობადობის ზრდის სფეროში სახელმწიფოს პრიორიტეტებია: ⁴⁶

- ა) ბავშვზე ორიენტირებული და ოჯახების ხელშეწყობი პოლიტიკის გაზრდა;
- ბ) ბავშვებზე გამოყოფილი დახმარებების/შემწეობების გაზრდა და ბავშვთა აღზრდისა და მოვლის ხარჯების ანაზღაურებაში მონაწილეობისთვის ზომების მიღება;

⁴⁵(დადგენილება, 2016)

⁴⁶(დადგენილება, 2016)

გ) ოჯახის წევრების ხელშეწყობა სამსახურებრივი და ოჯახური მოვალეობების შესრულების შეთავსებაში;

დ) დედის/მამის მიერ დეკრეტული შვებულებით სარგებლობის პროგრამის ხელშეწყობა; კერძო სექტორთან თანამშრომლობა დედების მიერ დეკრეტული შვებულებით სარგებლობის უზრუნველსაყოფად და ამ პერიოდში მათთვის სამუშაო ადგილის შესანარჩუნებლად;

ე) პოლიტიკური გადაწყვეტილებების მიმღები პირებისა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება იმის თაობაზე, რომ ოჯახი არის საზოგადოების საბაზისო ინსტიტუტი, რომელიც თავისი მნიშვნელოვანი როლის შესასრულებად დახმარებას საჭიროებს;

ვ) საზოგადოების ინფორმირებულობის გაზრდა ოჯახის ხელშეწყობის პროგრამების შესახებ, განსაკუთრებით იმ პროგრამების თაობაზე, რომლებიც ბავშვის დაბადების შემდგომ პერიოდშია ხელმისაწვდომი

ზ) განათლების, მათ შორის, პროფესიული განათლების და უმაღლესი განათლების, ხარისხის გაუმჯობესება, აგრეთვე ახალგაზრდების ხელშეწყობა სკოლიდან სამსახურში გადანაცვლების პროცესში;

თ) ახალგაზრდებისთვის დასაქმების შესაძლებლობების შეთავაზება მათი უმუშევრობის დონის შემცირებისათვის.⁴⁷

1.3. რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურების, ინფორმაციისა და განათლების საყოველთაო ხელმისაწვდომობა⁴⁸

რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურების, ინფორმაციისა და განათლების საყოველთაო ხელმისაწვდომობის სფეროში სახელმწიფოს პრიორიტეტებია: ა) ყველა ორსულისათვის უსაფრთხო ორსულობისა და მშობიარობის უზრუნველყოფა ორსულობის სხვადასხვა ეტაპზე, რეგულარულად

⁴⁷(დადგენილება, 2016)

⁴⁸(დადგენილება, 2016)

უფასო კონსულტაციების, გამოკვლევებისა და მკურნალობის შესაძლებლობის მიცემით;

ბ) აბორტების რაოდენობის შემცირება; ქალებისა და მამაკაცებისთვის უშვილობის თავიდან აცილებისა და მკურნალობის ხელმისაწვდომობის გაზრდა შემდეგი საშუალებებით:

ბ.ა) რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვის და ოჯახის დაგეგმვის მომსახურებების მიღების და მათზე მოთხოვნილების შექმნის უზრუნველყოფა; განსაკუთრებული აქცენტი უნდა გაკეთდეს საჯარო ინფორმაციაზე, განათლებასა და კომუნიკაციაზე, რაც ადამიანებს შესაძლებლობას მისცემს, მიიღონ ინფორმირებული გადაწყვეტილება თავიანთი სექსუალური და რეპროდუქციული ცხოვრებისა და უფლებების შესახებ;

ბ.ბ) საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამასა და სამედიცინო დაზღვევის საბაზისო პაკეტებში ახალგაზრდებზე ორიენტირებული რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურების ჩართვა;

ბ.გ) სამედიცინო მიზეზით განპირობებული ისეთი აბორტის პრევენცია, რომლის თავიდან აცილება შესაძლებელია; აბორტის, როგორც ოჯახის დაგეგმვის საშუალების, რაოდენობის მნიშვნელოვნად შემცირება, განსაკუთრებით – მოზარდებსა და ახალგაზრდებში;

ბ.დ) რეპროდუქციული სისტემის ავთვისებიანი სიმსივნეების პრევენციის, დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის პროგრამების გაძლიერება;

გ) სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციების პრევენციისა და მკურნალობის გაუმჯობესება და ქვეყანაში აივ ინფექციის/შიდსის გავრცელების დაბალი მაჩვენებლის

შენარჩუნება, განსაკუთრებით – დაავადების რისკის ქვეშ მყოფ მოსახლეობაში, მათ შორის, ახალგაზრდებში (სკოლაში და სკოლის გარეთ).⁴⁹

1.4. ოჯახის შექმნის, შობადობის განვითარებისა და ბავშვთა კეთილდღეობის სფეროებზე საქართველოს მთავრობის სხვადასხვა ღონისძიების გავლენის მუდმივი მონიტორინგის ოჯახის შექმნის, შობადობის განვითარებისა და ბავშვთა კეთილდღეობის სფეროებზე საქართველოს მთავრობის სხვადასხვა ღონისძიების გავლენის მუდმივი მონიტორინგის პრიორიტეტებია.⁵⁰

ა) შობადობის განვითარების რეგულარული მონიტორინგი მოსახლეობის აღწერის მონაცემებისა და სამოქალაქო აქტების რეგისტრაციის გაუმჯობესებული სისტემის მეშვეობით;

ბ) შობადობასა და რეპროდუქციულ ჯანმრთელობაზე სოციალური და ეკონომიკური პოლიტიკის (როგორებიცაა შრომის ბაზრის რეგულაციები, საბინაო პოლიტიკა და სხვა) შესაძლო გავლენის მონიტორინგი და შეფასება;

გ) შესაბამის პოლიტიკასა და პროგრამებში შობადობისა და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის მეინსტრიმინგი.

1.5. შობადობისა და სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევის სფეროში განსახორციელებელი ღონისძიებები

შობადობისა და სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევის სფეროში განსახორციელებელი ღონისძიებებია.⁵¹

⁴⁹

⁵⁰(დადგენილება, 2016)

⁵¹(დადგენილება, 2016)

ა) ზრდასრულ ასაკში გადასვლის, შობადობასთან დაკავშირებული ქცევის და ოჯახის სტრუქტურის აღწერა საქართველოს მოსახლეობის 2014 წლის აღწერის მონაცემების გამოყენებით;

ბ) შობადობის განვითარებაზე სოციალურ-ეკონომიკური პოლიტიკის სხვადასხვა ღონისძიების გავლენის მონიტორინგი და შეფასება;

გ) რეპროდუქციული ჯანმრთელობის სფეროში კვლევის პროგრამის შემუშავების ხელშეწყობა.

საქართველოში შობადობის მაჩვენებლების რამდენიმე შეფასება არსებობს. მოსახლეობის აღწერის მონაცემთა შობადობის მაჩვენებლების, ქორწინებათა რაოდენობისა და ოჯახის სტრუქტურის მიხედვით შეფასება და მონაცემთა რეგიონების, დასახლებების ტიპების, განათლების დონისა და სხვა მაჩვენებლების მიხედვით კლასიფიცირება შესაძლებელს გახდის, მიღებულ იქნეს უფრო დაწვრილებითი სურათი საქართველოს საზოგადოების რეპროდუქციული ქცევის შესახებ და შემუშავდეს შესაბამისი ღონისძიებები პოლიტიკის დონეზე.

1.5. შობადობისა და სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევის სფეროში განსახორციელებელი ღონისძიებები

შობადობისა და სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევის სფეროში განსახორციელებელი ღონისძიებებია:

ა) ზრდასრულ ასაკში გადასვლის, შობადობასთან დაკავშირებული ქცევის და ოჯახის სტრუქტურის აღწერა საქართველოს მოსახლეობის 2014 წლის აღწერის მონაცემების გამოყენებით;

ბ) შობადობის განვითარებაზე სოციალურ-ეკონომიკური პოლიტიკის სხვადასხვა ღონისძიების გავლენის მონიტორინგი და შეფასება;

გ) რეპროდუქციული ჯანმრთელობის სფეროში კვლევის პროგრამის შემუშავების ხელშეწყობა.

საქართველოში შობადობის მაჩვენებლების რამდენიმე შეფასება არსებობს. მოსახლეობის აღწერის მონაცემთა შობადობის მაჩვენებლების, ქორწინებათა რაოდენობისა და ოჯახის სტრუქტურის მიხედვით შეფასება და მონაცემთა რეგიონების, დასახლებების ტიპების, განათლების დონისა და სხვა მაჩვენებლების მიხედვით კლასიფიცირება შესაძლებელს გახდის, მიღებულ იქნეს უფრო დაწვრილებითი სურათი საქართველოს საზოგადოების რეპროდუქციული ქცევის შესახებ და შემუშავდეს შესაბამისი ღონისძიებები პოლიტიკის დონეზე.⁵²

2. ავადობა და სიკვდილიანობა

2.1. სარეგისტრაციო ჩანაწერის საფუძველზე ზუსტი, სრული და დროული დემოგრაფიული სტატისტიკური მონაცემების (მათ შორის, გარდაცვალების მიზეზების შესახებ მონაცემების) მომზადება

2.2. ჯანმრთელობის დაცვის ხარისხიანი სერვისების საყოველთაო ხელმისაწვდომობა და ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის მიერ ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში ადამიანების საჭიროებებზე ქმედითი და სამართლიანი რეაგირება

2.3. ადამიანური რესურსების გაძლიერება კარგად მართული, ეფექტიანი და მოტივირებული ჯანმრთელობის დაცვის პერსონალით

2.4. ავადობისა და სიკვდილიანობის კვლევის სფეროში განსახორციელებელი ღონისძიებები

3. მიგრაცია

3.1. რეგიონებში განვითარების ცენტრების შექმნა

⁵²(დადგენილება, 2016)

- 3.2. რეგიონებში მდგრადი დასაქმების შესაძლებლობების შექმნა მათი ეკონომიკური განვითარების მხარდასაჭერად
- 3.3. იძულებით გადაადგილებული პირებისა და ეკომიგრანტებისათვის წარმატებული სოციალურ-ეკონომიკური ინტეგრაციის პირობების შექმნა
- 3.4. დიასპორისა და საქართველოში დაბრუნებული მიგრანტების ადამიანური კაპიტალის ქვეყნის განვითარების პროცესში გამოყენების ხელშეწყობა
- 3.5. მიგრაციის სფეროში ჩასატარებელი კვლევები
- 4. მოსახლეობის სტრუქტურა და მოსახლეობის დაბერება
 - 4.1. შრომის ბაზრების ადეკვატური რეაგირება მოსახლეობის სტრუქტურასა და მოსახლეობის დაბერებაში მიმდინარე ცვლილებებზე
 - 4.2. ყველა ასაკის ადამიანის ჩართულობა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში და მათი მონაწილეობა საზოგადოების განვითარებაში
 - 4.3. გაუმჯობესებული ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობის უზრუნველყოფა მთელი სიცოცხლის განმავლობაში
 - 4.4. ასაკზე მორგებული ფიზიკური და ფსიქოსოციალური გარემოს უზრუნველყოფა
 - 4.5. შემოსავლების დაცულობისა და სოციალური დაცვის ადეკვატური ზომების უზრუნველყოფა
 - 4.6. მოსახლეობის სტრუქტურისა და მოსახლეობის დაბერების სფეროში ჩასატარებელი კვლევები⁵³

აღნიშნული კანონმდებლობით უნდა დარეგულირდეს დემოგრაფიული პოლიტიკა . ასევე აუცილებელია მაღალმთიანი რეგიონების დემოგრაფიული კონტროლი. რადგან დემოგრაფიული დაბერების ზღვარზეა მაღალმთიანი რეგიონები შობადობა ნაკლებია და მთლიანად დაცლილია 223 სოფელი 2014 წლის მონაცემებით მთიანეთში დემოგრაფი ანზორ თოთაზის თქმით: 2002 წელს 905 სოფელში 100 კაცამდე ცხოვრობდა რაც სოფლების 24,7 პროცენტს შეადგენს , ამჟამად 1306 სოფელში 100 კაცამდე ცხოვრობს ამ სოფლების მცხოვრები მოსახლეობა დაბერებულია . ასეთ სოფლებში არაა განვითარებული

⁵³(დადგენილება, 2016)

ინფრასტრუქტურა არაა საცხოვრებლად აუცილებელი პირობები გაზი წყალი ასევე სამედიცინო დაწესებულებები და საგანმანათლებლო დაწესებულებები.

მალმთიანი რეგიონების განვითარებისთვის აუცილებელი პირობა კი არის ზუსტად საყოფაცხოვრებო პირობების გაუნჯობესება საგანმანათლებლო დაწესებულებები .

განსაკუთრებით მძიმე დგომარეობაა რაჭა-ლეჩხუმში , თუმეითი ასევე ფშავ-ხევსურეთში. რაჭაში 1939 წელს 67 ათასი კაცი ცხოვრობდა ახლა კი მხოლოდ 16,6 ათასი კაცი ცხოვრობს .

ასეთივე სიტუაციაა როგორც ქვემო ისე ზემო სვანეთში 2014 წლის სვანეთში 13 702 კაცი ცხოვრობდა.

როგორც აღვნიშნეთ ზემოთ საქართველოში ყველაზე ხალხმრავალი რეგიონი არის იმერეთი 1989 წლის მონაცემებით 767 000 კაცი ცხოვრობდა 2002 წლის მონაცემებით 700 000 მდე შემცირდა ხოლო 2014 წლის მონაცემებით 534 000 ადამიანი , ასე რომ ბოლო 25 წლის განმავლობაში 233 000 კაცით დაიკლო მოსახლეობამ. სამეგრელო ზემო სვანეთის მოსახლეობა 135 000 კაცით შემცირდა, კახეთის 89 000 კაცით, გურიას რაც შეეხება 30 000 კაცით.

ანუ ამ მონაცემებით სათქმელია რომ რეგინალური დემოგრაფიული პოლიტიკა უდაოდ გასატარებელია, რათა კვლავ არ გაგრძელდეს გაუსახლურება სოფლების და მაღალმთიანი რეგიონების. ინფრასტრუქტურა , სამედიცინო და საგანმანათლებლო დაწესებულებების ამუშვება მაღალმთიან რეგიონებში გაიმოიწვევს მოსახლეობის შენარჩუნებას .

რადგან საქარველო ტურიზმის ჭრილში ძალიან მიმზიდველი მრავალფეროვანი და ლამაზი ქვეყანაა განსაკუთრებით მიმზიდველია ის მაღალმთიანი რეგიონები რომლებიც დაცლილია და გაუსახლურებული მთავრობას მართებს დიდი ყურადბა მზგავსი ადგილების ასაღორძინებლად. ტურისტური მარკეტინგი ადვლად მოახდენს მზგავსი ტერიოტრიების აღმშენებლობას და ფართო ადუდიტორიის მიზიდვას ტურისტულად და შესაძლებელია ადგილები სადაც ოდესღაც სახლობდა მოსახლეობა კვლავ დაუბრუნდეს ადგილმამულებს და გააგრძელონ ცხოვრება.

დიდი ყურადღებაა დასათმობა განათლების ხარისხის ასევე სოციალური კუთხით და ყველაზე მთავარი შობადობის მატებაა ქვეყანას ესაჭიროება 3 ბავშვი და მეტი რომ არ მოხდეს დემოგრაფიული კატასტროფა რაზეც მიუთითებს პროგნოზები საქართველოს მოსახლეობის .

3.1 დემოგრაფიული პოლიტიკის არსი და მისი გატარების აუცილებლობა

როგორც აღვნიშნეთ ზემოთ დემოგრაფიული პოლიტიკა ესააი ღონისძიებათა კომპლექსი, რომელიც მიმართულა დემოგრაფიული პროცესების ისეთი რეგულირებისაკენ, რომელიც გამოდინარეობს საზოგადოების მოთხოვნებიდან.

საქართველოში როგორც აღვნიშნეთ მიდინარეობს დემოგრაფიული პოლიტიკა . ისევე როგორც მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში საქართველოში აქტიურადაა გასატარებელი შობადობისკენ მიმართული პოლიტიკა და ასევე საერთაშორისო მიგრაციისკენ , ასევე შიდა მიგრაციებიც საკონტროლოა ქვეყანაში, პორველ რიგში დემოგრაფიულ ოლიტიკაში მოიაქრება შობადობის პრობლემა.

ჩვენს ქვეყანაში შობადობა ყოველწლიურად იკლებს წინა წლებთან შედარებით. რაც გამოწვეულია ეკონომიკური და სოციალური პრობლემებით.

ქვეყანაში ეკონომიკის ზრდაზე პირდაპირ გავლენას ახდენს მოსახლეობის მატება. ,მოსახლეობის რიცხოვნობის ზრდა იწვევს, შრომისუნარიანი ასაკის ადამიანთა რაოდენობის ზრდას. ხოლო მოსახლეობის რაოდენობის შემცირება კი აფერხებს ქვეყნის ეკონომიკურ აღმავლობას. გარდა მოსახლეობის რაოდენობისა დიდ გავლენას ახდენს მოსახლეობის ასაკობრივი სტრუქტურაც. ასევე შობადობის შემცირება მოსახლეობის დაბერებას გამიწვევს.

2014 წელს საქ სტატის მონაცემებით 65 წლისა და უფროსი ასაკის, მოსახლეობის წილი საქართველოდ მოსახლეობის 14,3 პროცენტს შეადგენდა , 80 წლისა და უფროსი ასაკის მოსახლეობის წილი 3,1 პროცენტს. 1989 წელს ხანდაზმულთა წილი საქართველოს მთლიან მოსახლეობაში შეადგენდა 8,8 პროცენტს, 2002 წელს 13,3 პროცენტს. გაეროს პროგნოზის თანახმად 65 წლისა და უფროსი ასაკის პირების წილი მთლიან მოსახლეობაში მიაღწევს 18,9 პროცენტს 2030 წელს (732 000 პირი) და ეს მაჩვენებელი 25,3 პროცენტამდე გაიზრდება 2050 წლისათვის (880 000 პირი). ეს იმას ნიშნავს, რომ ველი მეოთხე ადამიანი 65 წლის და უფროსი ასაკის იქნება. დღევანდელი მოსახლეობის რაოდენობა გაორმაგდება 2050 წლისათვის მიაღწევს 260 000ს. საქართველოს რეგიონებში მაგ: აჭარაში ხანდაზმულთა წილი შეადგენს 11,0 პროცენტს, რაჭა-ლეჩხუმსა და ქვემო სვანეთში ეს ჯგუფი მოსახლეობი 28,3 პროცენტს. მოსახლეობის 2014 წლის აღწერის თანახმად ხანდაზმულთა დამოკიდებულების კოეფიციენტი შეადგენს 21,3 პროცენტს, რაც ნიშნავს, რომ ერთ ხანდაზმულზე მოსახლეზე სამუშაო ასაკის დაახლოებით ხუთი პირი მოდის. პროგნოზის თანახმად, 2030 წლისათვის აღნიშნული თანაფარდობა გაიზრდება 29,7 პროცენტამდე, ხოლო 2050 წლისათვის 42,8 მდე. ანუ საქ სტატის ამ მონაცემებიდან უდაოდ გასატარებელია შობადობის პოპულარიზაციის პოლიტიკა.⁵⁴

აუცილებელია ეკონომიკური და სოციალური ღონისძიებების გატარება ,

3.2

საქართველოში მიმდინარე დემოგრაფიული პოლიტიკის ღონისძიებათა მიმოხილვა.

⁵⁴(ბარტ დე ბრუნე, 2017)

საქართველოში და ზოგადად დემოგრაფიული პოლიტიკის უმთვესი მიზანი როგორც აღვნიშნეთ გახლავთ ბავშვთა შობის პოლიტიკის დანერგვა . პირველი აუცილებელი პირობაა ოჯახებში განწყობის ჩამოყალიბება და შესაბამისი პირობების მომზადება რათა შობადობის დონემ მოიმატოს.

განწყობა რომელიც ბავშვს თანდაყოლილი აქვს დაბალი ასაკიდან ანუ გოგონას რომელიც ჯერ კიდევ პატარაა უკვე ჩამოყალიბებული აქვს სურვილი რამდენი შვილის ყოლა სურს . რადგან რეპროდუქციულ განწყობას და ქცევას დიდი ნმიშვნელობა აქვს შობადობის მატებაში .

მიზანშეწონილია რომ სკოლის პროგრამასი დემოგრაფიული საკითხები იქნას შეტანილი და ბავშობიდანვე იქნას განწყობა შექმნილი იმ თაობისთვის რომელიც სამომავლოდ განწობას გადაიტანს ქცევაში.

რეპროდუქციული ქცევა - არის ქორწინებაში ან ქორწინების გარეშე ნებისმიერი რიგითობის ბავშვის გაჩენასთან ან გაჩენაზე უარის თქმასთან დაკავშირებული პიროვნების მოქმედების, ურთიერთობის და ფსიქიკური მდგომარეობის სისტემა. ტერმინი „რეპროდუქციული ქცევა“ ემოციურად ნეიტრალურია, არ შეიცავს შეფასებით ელფერს, ეკუთვნის ყველა ინდივიდსა და ქორწინებით წყვილს, არა მარტო მათ ვინც შეგებულად გეგმავს თავისი ოჯახის ზომას, არამედ იმათაც, ვისაც არ სურს ასეთი დაგეგმვა(გაუცნობიერებლად ან სრულებით შეუგნებლად). რეპროდუქციული ქცევა წარმოადგენს პიროვნების ან ადამიანთა ჯგუფის ბავშვების გაჩენასთან დაკავშირებული საერთო ქცევის ნაწილს. (ბორისოვი, 1999)

აღნიშნულ თავში მსურს ამგალითად მოვიყვანო ახალგაზრდებში ჩატარებული კვლევა რომელიც 2019 წლესაა შესრულებული და ჩატარებული ივ. ჯავახიშვილის დემოგრაფიის მაგისტრატურის სტუდენტების მიერ .

კვლევის ამოცანაა იყო რა რაოდენობის შვილის ყოლა არის სტუდენტებისთვის სასურველი და რამდენი შვილის ყოლის მოლოდინი და უნარი აქვთ მათ ამჟამინდელ პირობებში.

რადგან საკვლევი თემა თემა გახლავთ ახალგაზრდობის რეპროდუქციული ქცევის და განწყობის შესწავლა. სამიზნე ჯგუფს წარმოადგენდნენ 16-დან 50 წლამდე რეპროდუქციულ ასაკში მყოფი მოსახლეობა. კვლევის ადგილი - ინტერნეტ სივრცეში მოხდა კითხვარის ჩაშვება. კვლევის ინსტრუმენტი შემუშავდა 2018 წლის დეკემბერში და საველე სამუშაოები დაიწყო 4 იანვრიდან. კვლევა შეწყდა 31 იანვარს და გამოიკითხა 134 ახალგაზრდა, ამათგან - 91 ქალი და 43 მამაკაცი.

მონაცემების დამუშავება მოვახდინეთ GOOGLE DOCS და ექსელის საშუალებით შემაჯამებელი ცხრილების აგების სახით..

ჩვენი კვლევის მთავარი მიზანი იყო გაგვეგო რეპროდუქციული განწყობა და ქცევა ახალგაზრდობაში, განსხვავება ბავშვთა სასურველ და მოსალოდნელ რაოდენობას შორის. რაშიც, ვფიქრობთ მივიღეთ პასუხი, რისი მემუობითაც შეგვიძლია დასკვნის გამოტანა თუ რამდენი შვილის ყოლის სურვილი და შესაძლებლობა აქვთ ახალგაზრდა მოსახლეობას.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, გამოიკითხა 134 ადამიანი ამათგან 91 ქალი და 43 მამაკაცი. გამოკითხულთა კლასიფიცირება მოხდა სქესის მიხედვით და დაიყო ასაკობრივ ჯგუფებად(15-19, 20-24, 25-29, 30+), რაც უფრო თვალნათლივ გვიჩვენებს რომელი სქესისა და რომელი ასაკობრივი ჯგუფის მოსახლეობის გამოკითხვა მოხდა.

კვლევის შედეგებმა აჩვენა, რომ კვლევაში მონაწილეობა უმეტესწილად მიიღეს 15-19, 20-24, და 25-29 ასაკობრივი ჯგუფის წარმომადგენლებმა. რესპოდენტთა 69,7%-ს წარმოადგენდნენ ქალები. ოჯახური მდგომარეობა შემდეგნაირად გადანაწილდა: დასაოჯახებელი - 60,8%, დაოჯახებული - 34,6%, არარეგისტრირებულ ქორწინებაში მყოფი - 0,8%, ქვრივი - 0%, განქორწინებულ/გაშორებული - 3,8%. 78.4% ჰყავს 1 შვილი მაინც (1 შვილი - 7,5%, 10,4%, 3 და მეტი - 5,2%), 21,6%-ს არ ჰყავს შვილი.

შობადობაზე ყველაზე დიდ გავლენას ახდენს რელიგია, ეკონომიკური მდგომარეობა დასაქმებასთან ერთად. გამოკითხულთა 93,9% მართმადიდებლობის აღმსარებელია, მუსულმანი - 1,5%, სხვა - 4,6%. დასაქმებულია 66,2%, დაუსაქმებელი - 23,3%, დროებით დასაქმებული - 6,8%, არასდროს უმუშავია 3,8%-ს.

შობადობის დონეზე მოქმედებს ასევე განათლების დონე, რესპოდენტთა 41,7% ბაკალავრიატის სტუდენტია, 30,3% მაგისტრატურის, საშუალო განათლება - 11,4, არ იმყოფება განათლების არც ერთ საფეხურზე - 13,6%.

იმისთვის, რომ მოხდეს მარტივი აღწარმოება(ერთმა თაობამ უბრალოდ ჩანაცვლოს მეორე თაობა), საჭიროა შობადობის ჯამური კოეფიციენტი(რამდენ ბავშვს აჩენს საშუალოდ ერთი ქალი)იყოს 2,6, ანუ 100-მა ქალმა უნდა გააჩინოს 2,6 ბავშვი, 2,6-ზე მეტი მაჩვენებელი უკვე უზრუნველყოფს გაფართოებულ აღწარმოებას, ანუ მომავალი თაობა უფრო მეტი იქნება, ვიდრე წინა. საინტერესოა რა არის საურველი და მოსალოდნელი ბავშვთა რიცხვი რესპოდენტებისთვის. კითხვაზე თუ რამდენი შვილის ყოლას ისურვებდნენ თუ არ ექნებათ არანაირი დაბრკოლება, პასუხები შემდეგნაირად გადანაწილდა: არც ერთი - 0%, 1 - 2,2%, 2 - 14,9%, 3 - 43,3%, 4 და მეტი - 37,3%. კითხვაზე, თუ რამდენი შვილი ყოლა შეუძლიათ მათ არსებული მდგომარეობით 48,9%-მა უპასუხა, რომ 1 ბავშვი, 2 ბავშვი - 30,8%, 3 და მეტი - 18,8%, არც ერთი - 1,5%. სასურველ ბავშვთა რაოდენობის ხელისშემშლელ ფაქტორად 29,4 % ასახელებს ეკონომიკურ მდგომარეობას, ბავშვზე ზრუნვაზე დამხმარე ადამიანს - 1,5%, დასაქმებულობას - 2,3%, ხოლო 66,8% სამივე ფაქტორს ასახელებს.

კითხვაზე რამდენი ბავშვი მიგაჩნიათ საჭიროდ ოჯახში რომ არ მოხდეს დემოგრაფიული კატასტროფა საქართველოში რესპოდენტთა 86,5%-მა უპასუხა 3 და მეტი, ხოლო 13,5%-მა 2 ბავშვი. ამ კითხვაზე პასუხმა აჩვენა, რომ მოსახლეობის უმეტესობა აცნობიერებს, რომ დემოგრაფიული კატასტროფის თავიდან ასაცილებლად საჭიროა 3 და მეტი ბავშვის ყოლა, ამას ადასტურებს ის, რომ 73,5%-მა უპასუხა, რომ ისინი ფლობენ ინფორმაციას საქართველოში არსებულ დემოგრაფიულ სიტუაციაზე. ხოლო 94% მიიჩნევს, რომ თითოეული ჩვენგანის ვალია იზრუნოს დემოგრაფიულ

მდგომარეობაზე.

გამოკითხულთა 97% პასუხობს, რომ მათთვის მნიშვნელობა არ აქვს ბავშვის სქესს(დარჩენილი 3%-დან უმრავლესობა მიუთითებს, რომ მათთვის სასურველია ბიჭი), რაც გვაფიქრებინებს, რომ უახლოეს მომავალში აბორტები სელექციური მიზნით წარსულს ჩაბარდება. აბორტი მიუღებელია 87%-სთვის.

საბოლოო ჯამში აღნიშნული კვლევა დასკვნის სახით შემდეგნაირად გამიუყურება:

კვლევამ აჩვენა, რომ მოსახლეობას გააჩნია დემოგრაფიული ცოდნა და მათ აბსოლუტურ უმრავლესობას გააზრებული აქვს საკუთარი ვალი ქვეყნის დემოგრაფიულ მდგომარეობასთან მიმართებით. მოსახლეობა მიიჩნევს, რომ დემოგრაფიული კატასტროფის თავიდან ასაცილებლად საჭიროა 3 და მეტი ბავშვის ყოლა. მოსახლეობა უარყოფითადაა განწყობილი აბორტის მიმართ და იმის გათვალისწინებით, რომ დიდი ნაწილისთვის მნიშვნელობა არ აქვს ბავშვის სქესს, მომავალში დიდი ალბათობით აღმოიფხვრება სელექციური აბორტის პრობლემა. კვლევის მთავარ მიზანთან დაკავშირებით - რა განსხვავებაა სასურველ და მოსალოდნელ ბავშვთა რაოდენობას შორის, გაირკვა, რომ აბსოლუტური უმრავლესობა ისურვებდა 3 და მეტ შვილს, ხოლო ეკონომიკური მდგომარეობისა და დასაქმების პრობლემების გამო მათ უმეტესობას 1 შვილი ყოლა შეუძლია. ეს პრობლემა საგულისხმოა საქართველოს ხელისუფლებისთვის, სასურველია გაგრძელდეს ანალოგიური კვლევა პროფესიულ დონეზე მომავალში, რათა დემოგრაფიული პოლიტიკისა და სტრატეგიების შემუშავებისას ნათელი გახდეს მერამდენე ბავშვის ყოლა უნდა გახდეს წასახალისებელი ფულადი თუ სხვა რაიმე მექანიზმების მეშვეობით.

3.3

დემოგრაფიული პოლიტიკისცალკეული ღონისძიებები

ქვეყნის დემოგრაფიული პოლიტიკის ცალკეული ღონისძიებებია: დაავადებათა და მოკვდაობის შემცირება სიცოცხლის ხანგრძლივობის ზრდის კონტროლი. განსაკუთრებულ ყურადღებას საჭიროებს დედათა და ბავშვთა, მოზარდების, ორსული ქალების ჯანმრთელობის დაცვა, პათოლოგიით დაზარალებული ბავშვების რაოდენობის მინიმუმამდე დაყვანა, გინეკოლოგიური და პედიატრიული სამსახურების გაუმჯობესებით ახალდაბადებულთა ჯანმრთელობის გამტკიცება, პიროვნების თვითმოვლითი ქცევის, ოჯახის სანიტარული კულტურისა და ჰიგიენური აღზრდის ღონის ამალღება, მოზარდი-ახალგაზრდობის სწორი სქესობრივი აღზრდა.⁵⁵

ამის მისაღწევად აუცილებელია მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე მოქმედი ბუნებრივი, ეკონომიკური, სოციალური, კულტურული და მორალური ფაქტორების სრულად გამოყენება, ჯანდაცვის ორგანოების პროფილაქტიკური მუშაობის გაძლიერება, მედიცინისმატერიალურ-ტექნიკური ბაზის უახლესი აპარატურით, მედიკამენტებითა და სხვა საშუალებებით მომარაგება, საკურორტო, სპორტული და გამაჯანსაღებელი ობიექტების ქსელის გაფართოება, ეკოლოგიურად სუფთა გარემოს შექმნა და ეკოლოგიური ფაქტორის გათვალისწინება სამრეწველო საწარმოების, სამშენებლო ობიექტებისა და სხვათა პროგრამების ამოქმედებისას. დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის გამტკიცებისათვის მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული რეგიონური თავისებურებები. დედისა და ბავშვის პათოლოგიაზე მაღალი რისკის ქალებისათვის უნდა ჩამოყალიბდეს რეგიონული სარაიონთაშორისო პერინატალური და დღენაკლულ ბავშვთა მკურნალობის ცენტრები; შემუშავდეს ბავშვთა განვითარების ერთიანი უნივერსალური ისტორია და დედისა და ბავშვის პასპორტი, რომლებშიც შეტანილი იქნება ოჯახის მატერიალური საყოფაცხოვრებო პირობები, სამედიცინობიოლოგიური და სოციალური რისკის ფაქტორები, აღნიშვნები დიფერენციული დისპანსერიზაციისა და გაჯანსაღების შესახებ. მნიშვნელოვნად უნდა გაფართოვდეს და გაძლიერდეს ჩვილთა უხშირესი პათოლოგიისა და მოკვდაობის ძირითადი მიზეზების – პერინატალურ პერიოდში წარმოშობილი ცალკეული მდგომარეობების განვითარების თანდაყოლილი ანომალიების, დეფორმაციების და ქრომოსომული ანომალიების,

⁵⁵(სულაბერიძე, 2015)

სუნთქვის ორგანოების დაავადებების – პროფილაქტიკური ღონისძიებები. ქვეყნის მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვისა და სიცოცხლის ხანგრძლივობის პროგრამაში აუცილებელია შეტანილ იქნეს ცალკეულ მიმართულებებად: პროფილაქტიკური მუშაობის გაძლიერება გინეკოლოგიური დაავადებებისა და ამ მიზეზით გამოწვეული შრომისუნარობის შესამცირებლად; არასასურველი ორსულობის, აბორტების პროფილაქტიკა; ორსულ ქალთა სოციალური უფლებების დაცვა. ამ მიზნით ქმედითი ზომების მიღება ნაყოფის პერინატალური დიაგნოსტიკის გამოვლენილი პათოლოგიის კორექციისათვის, ან საჭიროების შემთხვევაში, ორსულობის შეწყვეტისათვის; მშობიარობა, როგორც წესი, პედიატრის თანდასწრებით.⁵⁶

საგანგებო მნიშვნელობა უნდა მიენიჭოს სამთავრობო ღონისძიებებს დედათა და ბავშვთა კვების გაუმჯობესების შესახებ, რათა არ გაუარესდეს დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა და შესაბამისად მოსახლეობის აღწარმოების ძირითადი კომპონენტები.⁵⁷

მიმართულების მიზანია: ქორწინების სასურველიგარემოს შექმნა; ახალგაზრდობის სოციალურფსიქოლოგიური მომზადება ქორწინებისათვის; მტკიცე ოჯახის ფორმირება.თანამედროვე ოჯახისა და ქორწინების ძირითადი თავისებურება, წარსულთან შედარებით, გამომდინარეობს დემოკრატიისა და პიროვნების თავისუფლების მიღწეული დონიდან. მათგან გამომდინარე ოჯახი ჩამოყალიბდა მამაკაცისა და ქალის ნებაყოფლობითი ქორწინების საფუძველზე შექმნილ თანასწორთა ერთეულად. ამჟამად მთავარია ოპტიმალური პირობების შექმნა მდგრადი და მტკიცე ოჯახების ფორმირებისა და განვითარებისათვის.⁵⁸

უნდა გავითვალისწინოთ და შესაძლებლობის ფარგლებში გადავჭრათ ის სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემები, რომლებიც წარმოიქმნება ოჯახების ნუკლეარიზაციასთან დაკავშირებით. ყურადღება უნდა გამახვილდეს საბაზრო ეკონომიკის პირობებში ახალგაზრდა ოჯახების სოციალურ-ფსიქოლოგიურ ადაპტაციაზე, სოციალურეკონომიკურ პრობლემებზე, მათ შორის დასაქმებაზე.⁵⁹

⁵⁶(სულაბერიძე, 2015)

⁵⁷(სულაბერიძე, 2015)

⁵⁸(სულაბერიძე, 2015)

⁵⁹(სულაბერიძე, 2015)

ქორწინების ოფიციალურ რეგისტრაციად, სახელმწიფო რეგისტრაციასთან ერთად, აღიარებულ უნდა იქნეს რელიგიური ქორწინებაც. სკოლებში და უმაღლეს სასწავლებლებში შეტანილ უნდა იქნას სასწავლო კურსი ოჯახის საკითხებზე.⁶⁰

მოსახლეობის მიგრაციის რაციონალიზაცია მიზანია დაარეგულიროს ქვეყანაში უმართავი გარე და შიგა მიგრაციული პროცესები. მიგრაციის რაციონალიზაციის პროცესში უწინარესად წინ უნდა წამოიწიოს მიგრაციის საბაზრო მექანიზმებით მართვამ. ძირითადი ყურადღება უნდა გამახვილდეს რეგიონებში საოჯახო მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებაზე, სამუშაო ადგილების შექმნასა და მათში ქალაქური ცხოვრების წესის ფართოდ განვითარებაზე. შიგა მიგრაციის რაციონალიზაცია უნდა წარიმართოს პატარა და საშუალო ქალაქების სწრაფ განვითარების ფონზე. საოჯახო ბიზნესში ფართოდ უნდა იყოს გამოყენებული კრედიტის გაცემის ფორმები. უნდა ამუშავდეს იპოთეკური ბანკი და სხვა. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს მთიანი რეგიონებიდან მიგრაციული პროცესების შეჩერებას. ამ მიზნით გამოყენებულ უნდა იქნას საკურორტო და რეკრეაციული ბიზნესი. არსებული სანატორიუმების, პანსიონატების და დასასვენებელი სახლების ქსელის ამოქმედებასთან ერთად, ხელი უნდა შეეწყოს საოჯახო სასტუმროების განვითარებას, მცირე და საშუალო ბიზნესის სხვა სახეებთან ერთად ყურადღება უნდა გამახვილდეს სამთო ტურიზმსა და სამონადირეო კომპლექსების შექმნაზე. მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარება უნდა დაეფუძნოს ადგილობრივი სიმდიდრეების ათვისებას, განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს ახალგაზრდობის ადგილზე დასაქმებას. გარე მიგრაციის შეჩერებაში მნიშვნელოვანი როლი ეკისრება ქვეყანაში სამუშაო ადგილების ფართო ქსელის შექმნას. სახელმწიფო მიგრაციის პოლიტიკის განხორციელებამ ხელი უნდა შეუწყოს ქვეყნის უშიშროების დაცვას. უნდა ამოქმედდეს იმიგრანტთა მიღების კვოტური სისტემა. ამასთან, სრულყოფილ უნდა იქნას სასაზღვრო და სავიზო რეჟიმი. გარე მიგრაციას დაარეგულირებს უცხოეთის ქვეყნებთან დადებული ხელშეკრულებები სამუშაო ძალის ურთიერთდასაქმების თაობაზე. სახელმწიფომ უფრო აქტიურად უნდა

⁶⁰(სულაბერიძე, 2015)

იზრუნოს უცხოეთში წასული თავისი მოქალაქეების პოლიტიკური და სოციალური უფლებების დაცვაზე.⁶¹

შობადობის ოპტიმიზაციის მიმართულება

1. ღონისძიებათა კომპლექსი

“ბავშვების ყოლის მოთხოვნილების” საზოგადოებრივად საჭირო დონისა და შესაბამისი განწყობის ფორმირება. ღონისძიება

1. სკოლის პროგრამაში (დაწყებული 1 კლასიდან),

მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში, სწავლების მთელი პერიოდის განმავლობაში, იმ სახის ცვლილებების შეტანა, რომელიც უზრუნველყოფს მრავალბავშვიანი – 5 და მეტი (13 წლის ასაკამდე) და საშუალობავშვიანი – 3-4 (13 წლის ასაკიდან) ოჯახის დადებითი მაგალითებით დახასიათებას;

2. მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით სასკოლო ასაკის მოსახლეობისათვის საშუალობავშვიანი ოჯახის დადებითი მაგალითების შემცველი ინფორმაციის სისტემატიური მიწოდება;

3. მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით ახალგაზრდობისათვის საშუალობავშვიანი ოჯახის დადებითი მაგალითების შემცველი ინფორმაციის სისტემატიური მოწოდება.

2. ღონისძიებათა კომპლექსი

ბავშვების ყოლის მოთხოვნილების” რეალიზაციის პირობების სრულყოფა. სხვადასხვა სახის დახმარებები და პირობები მიმართული ბავშვების სასურველი რაოდენობის ყოლისაკენ.

2.1. ღონისძიებათა კომპლექსი

რეპროდუქციული ჯანმრთელობა – სამედიცინო მიზეზებით გამოწვეული უნაყოფო ქორწინებათა მკურნალობა და პროფილაქტიკა.

⁶¹(სულაბერიძე, 2015)

ღონისძიება

1. რეპროდუქტოლოგიური კაბინეტების ქსელის გაფართოება და სათანადო მატერიალურ-ტექნიკური ბაზით აღჭურვა. მათი უზრუნველყოფა კვალიფიციური კადრებით;
2. ექიმ-რეპროდუქტოლოგთა კადრების მომზადება
3. სააფთიაქო ქსელის უზრუნველყოფა უშვილო ქორწინებაში მყოფ წყვილთა მკურნალობადიასგნოსტიკისათვის საჭირო მედიკამენტებით;
4. ბავშვთა და მოზარდთა შორის ადრეული რეპროდუქციული ანომალიების გამოვლინების მიზნით პროფილაქტიკური გასინჯვები.

2.2. ღონისძიებათა კომპლექსი რეპროდუქციული ჯანმრთელობა _ ოჯახის

დაგეგმვის საშუალებების გავრცელება და ბრძოლა ხელოვნური აბორტის წინააღმდეგ.

ღონისძიება⁶²

1. არასასურველი ორსულობის თავიდან აცილების მიზნით, რეპროდუქტოლოგიის კაბინეტებისა და ქალთა კონსულტაციების მიერ ფართო მუშაობის აშლა აბორტის წინააღმდეგ, კონტრაცეპციის თანამედროვე მეთოდების დანერგვისა და

პროპაგანდის გზით;

2. დისპანსერული დაკვირვება და პატრონაჟი იმ ქალებზე, რომლებიც იყენებენ ამა თუ იმ ჩასახვის საწინააღმდეგო საშუალებას;
3. სქესისა და რეპროდუქციულ ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული საგნის სწავლება სკოლაში მე-10 კლასიდან.

2.3. ღონისძიებათა კომპლექსი მატერიალური დახმარება.

ღონისძიება⁶³

⁶²(სულაბერიძე, 2015)

⁶³(სულაბერიძე, 2015)

1. ერთჯერადი მატერიალური დახმარება ორსული ქალებისათვის, რომლებმაც განაცხადეს თავისი ორსულობის შესახებ და გაიარეს რამდენიმე სამედიცინო შემოწმება;

2. ორსულობის შემდგომი მატერიალური დახმარება. პირველად ბავშვის სიცოცხლის 6 დღის შემდეგ, მეორედ ბავშვის სიცოცხლის წლისთავზე და ასევე

2 წლის ასაკის მიღწევას. რიგით მე-3 ბავშვის შემთხვევაში თანხა ორმაგდება. მრავალნაყოფიანი მშობიარობისას დახმარებათა სიდიდე იზრდება;

3. ყოველთვიური დახმარებები. დახმარებათა სიდიდე იზრდება ყოველი შემდგომი ბავშვის ყოლისას. დახმარებები გაიცემა ბავშვის 16 წლის ასაკის მიღწევამდე, ხოლო სწავლის გაგრძელების შემთხვევაში, მისი უწყვეტობისას, 23 წლის

ასაკამდე;

4. ოჯახებს, რომლებსაც 3 წლის ასაკამდე ერთი ბავშვი მაინც ჰყავთ, ღებულობენ ყოველთვიურ დამატებით დახმარებას.

2.4. ღონისძიებათა კომპლექსი დაბალი ასაკის ბავშვების მყალი დასაქმებული დედების ხელშეწყობა.

ღონისძიება

1. ბავშვისა და ბაღების სამუშაო დროის განრიგის ისეთი ორგანიზაცია, რომელიც შეესაბამება და ხელს შეუწყობს მცირეწლოვანი ბავშვების მყალი დასაქმებული დედების სამუშაო დროის განრიგს

2. საჯარო სკოლების სამუშაო დროის განრიგის ისეთი ორგანიზაცია, რომელიც შეესაბამება და ხელს შეუწყობს დაბალი ასაკის ბავშვების მყალი დასაქმებული დედების სამუშაო დროის განრიგს თითოეულ ღონისძიებას თან ახლდა შესრულებაზე პასუხისმგებელი ორგანიზაციები.⁶⁴

(თოთაძე, საქართველოს დემოგრაფიული განვითარების პროგრამა, 2018)

⁶⁴(სულაბერიძე, 2015)

დასკვნა

ნაშრომი შემდეგნაირად შეგვიძლია დავახასიათოთ და საბოლოო სახით შევაჯამოთ :

დემოგრაფიული განვითარების პოლიტიკა და პერსპექტივა არც ისეთ ცოტა დროს მოიტხოვს . ქვეყნის მოსახლეობის განვითარების პოლიტიკას დიდი დრო და სწორი პოლიტიკა ესაჭიროება . ის პოლიტიკა რაც ქვეყანას აქვს შემუშვებული და რაზეც ზემოთ ვისაუბრეთ სწორია მაგრამ ამავდროულად ამისათვის საჭიროა მოსახლეობის წახალისება და დაინტერესება აღნიშნული მდგომარეობით. მიმაჩნია და აუცილებელია ყველა მოქალაქეს ქონდეს ინფორმაცია დღევანდელ მდგომარეობაზე მისათვის აუცილებელია სატელევიზიო გადაცემაში აქტუალურად ჩართოს დემოგრაფიული საკითხები. რადგან საქართველოს მოსახლეობის ყველაზე ამდელი პროცენტული ნაწილი ტელევიზიის საშუალებით იღებს ინფორმაციას აუცილებელია სატელევიზიო რგოლების დამზადება დღევანდელ მდგომარეობაზე და სამომავლო პერსპექტივებზე.

ასევე ინტერენტ სივრცეში მოხდეს მზგავსი სახის რეკლამების გავრცელება და ახალგაზრდა ტაობებისთვის ინფორმაციის მიწოდება . ისევე როგორც სკოლებში ინტერენტ სივრცეში დემოგრაფიული ინფორმაციის მიწოდება გამოიწვევს ცნობიერებაში და განწყობაში შობადობაზე ფიქრს.

აუცილებელია რეგიონალური პოლიტიკა და სოფლის მეურნეობის აღორძინება რადგან ყველა კუთხე სიცოცხლით იყოს სავსე.

აუცილებელია აბორტების კონტროლი და გოგონათა შობის დასტაბილურება.

ჯანდაცვის სისტემა საქართველოს ყველა რეგიონში . სახლემწიფო პროგრამები ჯანდაცვის ყველა სფეროში. მოსახლეობის ჯანმრტელობის კონტროლი და ზრუნვა ყველა მოქალაქის სიცოცხლეზე.

სწორი პოლიტიკაა ამ ბოლო დროს გატარებული თამბაქოსა და ალკოჰოლური სასმელების ფასის ზრდასთან შესახებ. მზგავსი სახის ნივთიერებები ყველაზე დიდ

ზიანს უტანს ჯანმრთელობას და დამლუპველია აუცილებელია კანონის გამკაცრება მწველთა მიმართებაში.

უნდა მოხდეს ტურისტული აღმშენებლობა რაჭა-ლეჩხუმის , ქვემო სვანეთის, გურიის, ზემო მსვანეთი დღს დღეისობით უკეთეს მდგომარებას განიცდის ვიდრე რაჭა. ჩვენი ქვეყნის სილამაზე პიარის წინა პირობაა ტურისტულის მხრივ.

მიგრაციის კონტროლი როგორც აღვნიშნეთ ერთ- ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი პრობლემაა ჩვენი ქვეყნის.

აღნიშნული და სხვა მრავალი პრობლემა რომელიც დროთა განმავლობაში უნდა დარეგულილდეს. რადგან ჩვენმა ქვეყანამ თავისი ძლიერი ისტორიით, გეოგრაფიული მდგომარეობით და მსახლეობის გამორჩეულობით უნდა იცოცხლოს მრავალი მილიონი ათასწლეულების მანძილზე და ამისათვის ჩვენ დღევანდელ თაობას გვაქვს ვალი რათა მხოლოდ ჩვენს კეთილდღეობაზე კი არა მომავალ თაობებზეც ვიზრუნოთ და შევინარჩუნოთ ჩვენი ლამაზი ერი.

გამოყენებული ლიტერატურა

- <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/316/mosakhleoba-da-demografia>. (2019).
მოსახლეობა და დემოგრაფია. თბილისი: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური.
- ბარტდებრუნი, მ. ჭ. (2017). *მოსახლეობის დაბერება და ხანდაზმულების საქართველოში*. თბილისი: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური.
- დადგენილება, ს. პ. (2016). *საქართველოს დემოგრაფიული უსაფრთხოების კონცეფცია*. თბილისი: საქართველოს პარლამენტი.
- ვადაჭკორია, გ. წ. (2003). *საქართველოს დემოგრაფიული პერსპექტივები*. თბილისი: "პოლიგრაფ +".
- თოთაძე, ა. (2016). *დემოგრაფიული ვითარება საქართველოში და დემოგრაფიული განვითარების პროგრამა*. თბილისი: "უნივერსალი".
- თოთაძე, ა. (2018). *საქართველოს დემოგრაფიული განვითარების პროგრამა*. თბილისი: პრინტავენიუ.
- ლორთქიფანიძე, ვ. (2018). *დემოლოგია*. თბილისი: გამომცემლობა საჩინო.
- პროგრამა, ს. რ. (2018-2021). *საქართველოს რეგიონული განვითარების პროგრამა*. თბილისი: საქართველოს დეგიონალური და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო.
- სულაბერიძე, გ. წ. (2015). *დემოგრაფიის საფუძვლები*. თბილისი.
- წულაძე, გ. (2013). *საქართველოს დემოგრაფიული ფერსპექტივები 2015-2300*. თბილისი.
- ჰაკერი, რ. (2017). *მოსახლეობის დინამიკა საქართველოში*. თბილისი: შპს "ვესტა".